

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Yaratdığı obrazlarla qəblərdə yaşayan sənətkar

Xalq artisti Həsən Turabovun 80 illiyi münasibətilə təntənəli mərasim keçirildi

Görməli aktyor və rejissor, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Həsən Turabovun anadan olmasından 80 il ötür. Ölkəmizin teatr və kino salnaməsində silinməz izlər qoyan Həsən Turabov səhnədə və ekranda həyat verdiyi obrazlarla sənətsevərlərin qəlbində özünə əbədi yer qazanıb.

Bunu sənət fədaisinin 80 illik yubileyi münasibətilə noyabrın 15-də Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında keçirilən təntənəli tədbirdən də aydın hiss etmək olurdu.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə teatrın foyesində Həsən Turabovun həyat və fəaliyyətindən bəhs edən fotosərgi ilə tanış oldular.

Yubiley gecəsində mədəniyyət nazirinin birinci müavini Vaqif Əliyev, tanınmış mədəniyyət və incəsənət xadimləri iştirak edirdi.

Mərasimdə çıxış edən Vaqif Əliyev yubiley tədbirinin Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən təşkil olunduğunu vurğuladı. Qeyd etdi ki, mərhum sənətkarın 80 illiyi münasibətilə respublikanın mədəniyyət müəssisələrində silsilə tədbirlər keçirilir, aktyorun yaradıcılıq yoluna bir daha nəzər salınır. İştirakçısı olduğumuz bu xatirə gecəsi də həmin tədbirlərin davamıdır.

Vaqif Əliyev Həsən Turabovun həyat və yaradıcılığından, onun Azərbaycan teatr və kino

sənətinə verdiyi töhfələrdən danışdı. Bildirdi ki, görkəmli aktyorun adı çəkiləndə, ilk növbədə, gözəl önündə onun yüksək sənətkarlıqla yaratdığı obrazlar canlanır. 1938-ci ildə Bakı şəhərində dünyaya göz açan sənətkar orta məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan İncəsənət İnstitutuna (indiki dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) daxil olub, 1960-cı ildə aktyorluq ixtisası üzrə ali təhsilini başa vurub: "Həsən Turabov sənətdə bəxti gətirən aktyorlardan idi. O, Azərbaycan incəsənətində öz sözünü demiş tanınmış sənətkarların əhatəsində olduğu üçün qısa müddətdə sənətdə püxtələşmişdi. Hələ ikinci kursda təhsil alarkən telestudiyada fəaliyyət göstərən aktyor truppasına işə qəbul edilmiş, bir müddət radio və televiziya da diktorluq etmişdi. Yəni o, səhnə, ekran məharətindən öncə aydın, səlis nitqi ilə tamaşaçı və dinləyicilərin rəğbətini qazanmağa başlamışdı".

davamı səh. 3-də

İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi qeyd ediləcək

Prezident İlham Əliyev noyabrın 15-də "Böyük Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd edilir ki, 2019-cu ildə böyük şair və mütəfəkkir İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi tamam olur. Nəsimi Azərbaycan xalqının ümumbəşər mədəniyyətinə bəxş etdiyi qüdrətli söz ustalarındandır. O, Şərqi zəngin mədəni-mənəvi sərvətləri üzərində ucalmış və bədii söz sənətinin son dərəcə qiymətli incilərini meydana gətirmişdir. Mütəfəkkir şairin dərin poetik fikirlərlə fəlsəfi görüşlərin vəhdətində olub, dövrün elmi-fəlsəfi düşüncəsinin aydın ifadəçisinə çevrilmiş müstəsna əhəmiyyətli ədəbi irsi qədim köklərə və çoxəsrlik ənənələrə malik Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində xüsusi mərhələ təşkil edir.

davamı səh. 2-də

Rəngkarlığımızın ən mürəkkəb kompozisiyalı əsəri

səh. 7

Noyabrın 15-də Müasir İncəsənət Muzeyi əsaslı təmirdən sonra qapılarını sənətsevərlərin üzünə açıb. Bu münasibətlə muzeydə Xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadənin əsərlərindən ibarət "Cizgi təranəsi" adlı sərgi təşkil olunub.

Müasir İncəsənət Muzeyinin müdiri Xəyyam Abdinov əsaslı təmir zamanı görülmüş işlərlə bağlı məlumat verib, bununla əlaqədar göstərilən dəstəyə və qayğıya görə Heydər Əliyev Fondunun rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirib.

Vurğulanıb ki, muzeydə Azərbaycanın və dünya rəssamlarının nadir əsərləri təqdim edilir. Muzeydə əsaslı təmirdən sonra Xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadənin 110 illik yubileyi ərəfəsində "Cizgi təranəsi" adlı sərgi açılır. O, müasir Azərbaycan mənzərə rəngkarlığının, eləcə də Azərbaycan impressionizminin yaradıcılarından sayılır. Məhz buna görə də onu "Azərbaycanın Van Qoqu" adlandırırlar. Sərgidə

Müasir İncəsənət Muzeyinin əsaslı təmirdən sonra açılışı olub

Səttar Bəhlulzadənin heç vaxt nümayiş etdirilməyən əsərləri sərgilənir

rəssamın heç vaxt nümayiş etdirilməmiş, şəxsi kolleksiyasından olan qrafik əsərləri yer alır.

Sonra tədbir iştirakçıları sərgi ilə tanış olublar. Sərgidə dəhi sənətkar Səttar Bəhlulzadənin

130-dan çox nadir əsərlərindən ibarət ekspozisiya təqdim olunub.

“Ailəliklə kitabxanaya” – mütaliənin təbliği, asudə vaxtın səmərəli təşkili

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Mədəniyyət Nazirliyi və Bilik Fondunun birgə təşkilatlığı ilə noyabrın 15-də "Ailəliklə kitabxanaya" layihəsinə start verilib.

Milli Kitabxanada keçirilən tədbirdə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Aynur Sofiyeva layihənin məqsədi barədə məlumat verib.

Bildirib ki, əsas məqsəd cəmiyyətin diqqətinin mütaliəyə cəlb olunması, ailədə mütaliə ənənəsinin təbliği, mütaliə vasitəsilə ailənin

sosial və psixoloji funksiyalarının möhkəmləndirilməsi, eləcə də asudə vaxtın mənalı, səmərəli və düzgün nizamlanmasıdır.

Bilik Fondunun icraçı direktoru Oktay Səmədov layihənin faydalarından bəhs edərək ailə institutunun möhkəmlənməsində mütaliənin rolundan danışib.

Qeyd edib ki, ailə üzvlərinin bir-biri ilə daim ünsiyyətdə olması vacibdir. Kitab oxumaqla, kitabların müzakirəsi ilə bu ünsiyyəti qurmaq mümkündür.

Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru Kərim Təhirov ailənin möhkəm təməllər üzərində qurulması üçün belə maarifləndirici layihələrin həyata keçirilməsinin məqsədəuyğun olduğunu deyib. Tədbirdə digər çıxış edənlər layihənin əhəmiyyəti barədə fikirlərini bildiriblər.

Memorandum teatr məkanını genişləndirməyə zəmin yaradacaq

Oxşar problemləri yaxın qonşular, köhnə dostlarla birlikdə həll etmək daha asan, daha əlverişlidir. Bu, eynilə sənət sahəsinə də aiddir. Sadəcə, bu istəyi dövrün tələblərinə uyğun gerçəkləşdirmək lazımdır ki, nəticə hasil olsun...

Noyabrın 14-də Teatr Xadimləri İttifaqında Azərbaycan və Gürcüstan arasında teatr sahəsində yaradıcılıq əlaqələrini genişləndirməyə zəmin yaradacaq memorandumların imzalanmasına həsr olunmuş mətbuat konfransı keçirildi.

Teatr Xadimləri İttifaqının sədri, Xalq artisti, professor Azərpəşə Nəmətov əvvəl qonaqları təqdim etdi. Bildirdi ki, "Gürcüstan Teatr Cəmiyyəti" Yaradıcılıq İttifaqının sədri, Gürcüstan maarif, elm, mədəniyyət və idman nazirinin

müşaviri Georgi Gegeçkori və cəmiyyətin sədr müavini, Lado Mesxişvili adına Kutaisi Dövlət Peşəkar Dram Teatrının bədii rəhbəri Konstantin Abaşidzenin Bakıya səfəri iki qonşu və dost ölkənin teatr kollektivləri arasında əməkdaşlıq münasibətlərini yeni formatda qurmaqdır.

Qeyd olundu ki, Gürcüstan tərəfi artıq Belarus, Estoniya və Litvanın müvafiq yaradıcılıq təşkilatları ilə memorandum imzalayıb. Həmçinin Qazaxıstan, Qırğızıstan, Rusiya Federasiyasının Tatarıstan və Başqırdıstan teatr cəmiyyətləri ilə yaradıcılıq münasibətini nizamlamaq nəzərdə tutulur. Məqsəd ayrı-ayrı ölkələrin teatr qurumları arasında ünsiyyət yaratmaq, milli teatrları beynəlxalq miqyasda tanıtmaktır.

davamı səh. 4-də

Böyük aktyorun həyat OBRAZI

Şərifzadə soyadlı bu korifeyin həyat-yaşam şərafətdəliyi bütün dövrlərin hər tür iş-peşə sahələrindəki halallara belə bir fəlsəfə də yaşatmaqda; tez-tez rol dəyişmək sənət səhnəsindəkilərə şən-şöhrət gətirər, həyat səhnəsindəkilərə tör-töhmət!

Birincilər haqda: "hər gün bir obraz yaradır" deyirlər...

səh. 6

“START” festivalında 100 yerli və xarici film göstəriləcək

səh. 4

Ölkəmiz VII Sankt-Peterburq Beynəlxalq Mədəniyyət Forumunda təmsil olunur

səh. 2

“Arşın mal alan” yenidən Türkiyə səhnəsində

səh. 3

Narkotiklərlə Mübarizə üzrə 36-cı Beynəlxalq Konfrans Bakıda keçiriləcək

Narkotiklərlə Mübarizə üzrə 36-cı Beynəlxalq Konfrans 2019-cu ilin 16-18 aprel tarixində Bakı şəhərində keçiriləcək. Prezident İlham Əliyev noyabrın 15-də bununla bağlı Təşkilat Komitəsinin yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd olunur ki, narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlıq bu gün dünyanı narahat edən əsas problemlərdən biridir. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa edəndən sonra həyata keçirilən islahatlar nəticəsində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizə üzrə beynəlxalq standartlara uyğun institusional və qanunvericilik tədbirləri həyata keçirilib, beynəlxalq təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq münasibətləri qurulub. Narkotiklərlə Mübarizə üzrə Beynəlxalq Konfransın 2019-cu ildə Azərbaycanda keçirilməsi barədə qərar ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlarla tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə olduğunu göstərir.

Narkotiklərlə Mübarizə üzrə 36-cı Beynəlxalq Konfransın 2019-cu ildə Bakıda keçirilməsi ilə əlaqədar yaradılan Təşkilat Komitəsinin sədri Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Əli Həsənovdur. Komitənin tərkibində müvafiq nazirliklər, dövlət qurumları, ictimai təşkilat rəhbərləri yer alıb. Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Təşkilat Komitəsinin üzvüdür.

Təşkilat Komitəsinə beynəlxalq konfransın keçirilməsinə dair tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirmək tapşırılıb.

2 gündəm

Böyük Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi qeyd ediləcək

əvvəli səh. 1-də

Nəsimi dünya poeziyasının ən kamil nümunələri sırasında diqqətləyiq yer tutan əsərlərində daim insanın əzəmətinə, insani məhəbbəti və şəxsiyyətin azadlığını tərənnüm etmişdir. Anadilli şeirin humanist ideyalarla, yeni məzmun, deyim tərzli və bədii lövhələrlə daha da zənginləşməsində unudulmaz şairin misilsiz xidmətləri vardır. Nəsiminin mənbəyini xalq ruhundan almış parlaq üslubu orta əsrlər Azərbaycan dilinin mənə imkanlarını bütün dolğunluğu və rəngarəngliyi ilə əks etdirir. Sənətkarın yaradıcılığı bir sıra xalqların bədii-ictimai fikrinin inkişafına qüvvətli təsir göstərmişdir.

Nəsimi irsinin Azərbaycan xalqının mədəniyyət xəzinəsində layiqli yerini tutması ötən əsrin

70-ci illərində öz geniş fəaliyyəti sayəsində tarixi-mədəni dəyərlərimizə münasibətdə əsaslı dönüş yaratmış ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bilavasitə bağlıdır. Məhz ulu öndərin təşəbbüsü ilə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən ilk dəfə Nəsiminin 600 illik yubileyi UNESCO-nun tədbirləri siyahısına daxil edilmiş və 1973-cü ildə beynəlxalq miqyasda qeyd olunmuşdur.

Həmin dövrdən etibarən Nəsimi irsinin və bütövlükdə klassik Azərbaycan mədəniyyətinin daha əhatəli araşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılmışdır. Nəsiminin yaradıcılığı artıq milli-mənəvi varlığımızın ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənətində Nəsiminin yadda qalan

obrazı yaradılmış, Bakının mərkəzində şairin əzəmətli heykəli ucaldılmışdır. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Dilçilik İnstitutu Nəsiminin adını daşıyır.

2017-ci ilin may ayında

Parisdə UNESCO-nun baş qərgahında Nəsiminin vəfatının 600 illiyinin qeyd edilməsi və 2018-ci ilin sentyabr ayında ölkəmizdə Nəsimi şeir, incəsənət və mədəniyyət festivalının təntənəli şəkildə keçirilməsi ölməz şairin xatirəsinə dərin ehtiramın ifadəsi hesab oluna bilər.

İmadəddin Nəsiminin adı həqiqətə naminə, fikir azadlığı yolunda qəhrəmanlığın rəmzi kimi əbədləşib, əsrlərdən bəri Şərq xalqlarının yaddaşında yaşamaqdadır.

Sərəncama əsasən, İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında dövlət səviyyəsində geniş qeyd ediləcək.

Nazirlər Kabinetinə yubileyə həsr olunmuş tədbirlər planının hazırlanıb həyata keçirilməsini təmin etmək tapşırılıb.

Ölkəmiz VII Sankt-Peterburq Beynəlxalq Mədəniyyət Forumunda təmsil olunur

Nazir Əbülfəs Qarayev forum çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayevin rəhbərliyi ilə nümayəndə heyəti VII Sankt-Peterburq Beynəlxalq Mədəniyyət Forumunda iştirak etmək üçün Rusiya Federasiyasında səfərdədir.

Forumun noyabrın 14-də Dövlət Ermitajında keçirilən açılış mərasimində çıxış edən Rusiya Federasiyası Hökuməti

sədrinin müavini Olqa Qolodets bildirib ki, ilk dəfə keçirildiyində 70 nəfərin iştirak etdiyi tədbirə bu il yüzlərlə

nümayəndə qatılıb və onlar 14 sessiya üzrə müzakirələrdə iştirak edəcəklər.

Açılış mərasimində həmçinin, Rusiyanın mədəniyyət naziri Vladimir Medinski, Sankt-Peterburq Vilayətinin qubernatoru Aleksandr Beqlov, habelə forumun "iştirakçı

ölkə"si statusunda olan Qəterin mədəniyyət naziri və İtaliyanın Rusiya Federasiyasındakı səfiri də çıxış ediblər.

Daha sonra tədbir müxtəlif sessiyalarda davam edib.

Forum çərçivəsində nazir Əbülfəs Qarayev bir sıra görüşlər keçirib.

Bolqarıstanın mədəniyyət naziri Boil Banov ilə keçirilmiş görüşdə iki ölkə arasında mədəni

əlaqələrin inkişaf səviyyəsindən məmnunluq ifadə olunub, əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün perspektiv layihələr ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Macarıstanın mədəniyyət üzrə

dövlət katibi xanım Orşoa Paçai Tomaşiç ilə görüşdə bu ölkənin elm və mədəniyyət xadimlərinin Azərbaycana dərin maraq göstərdiyi vurğulanıb. Xalqlarımızın tarixən yaxın köklərlə bağlı olduğunu bildirən dövlət katibi, habelə görüşdə iştirak edən macar tədqiqatçılar Azərbaycan ilə birgə

arxeoloji tədqiqatlar aparmaq arzusunda olduqlarını bildiriblər.

Öz növbəsində nazir Əbülfəs Qarayev ölkəmizdə bu sahədə mövcud təcrübədən bəhs edərək layihənin Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birgə həyata keçirilməsi üçün geniş imkanlar olduğunu diqqətə çatdırıb.

Nazirin Sergey Gerasimov adına Ümumrusiya Dövlət Kinematografiya Universitetinin rektoru Vladimir Malişev ilə görüşündə adıçəkilən tədris müəssisəsində azərbaycanlı tələbələrin təhsili üçün şərait yaradılması razılaşdırılıb.

“Qara Qarayevin kino musiqisi” kitabının təqdimatı

Noyabrın 16-da Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında tanınmış musiqişünas, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının professoru Nailə Mehdiyevanın “Qara Qarayevin kino musiqisi” (rus dilində) yeni nəşrinin təqdimatı olacaq.

Kitab Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə “Şərq-Qərb” nəşriyyatında işıq üzü görüb. Dahi bəstəkarın 100 illik yubileyi münasibətilə çap edilən kitabın ikinci nəşrinin redaktoru Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti, professor Firəngiz Əlizadədir.

Daşkənddə Cümhuriyyətin 100 illiyi münasibətilə konsert

Özbəkistanın elm, mədəniyyət xadimlərinin, ictimaiyyət nümayəndələrinin, yerli azərbaycanlıların iştirak etdiyi tədbirdə AMM-in direktoru Samir Abbasov, “Kaspi” qəzetinin və eyniadlı təhsil şirkətinin rəhbəri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Sona Vəliyeva, özbək tarixçi Şuxrat Salamov çıxış ediblər.

Konsert proqramında Özbəkistanın “Soqdana” Xalq çalğı alətləri orkestrinin ifasında Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri təqdim olunub. Bədii rəhbəri Özbəkistanın Əməkdar artisti, professor Füzə Abduraximova, dirijoru beynəlxalq müsabiqələr laureatı Qəhrəman Bazarov olan konsert Üzeyir Hacıbəylinin “Koroğlu” operasının uvertürə ilə başlayıb. Daha sonra Azərbaycan xalq mahnısı “Sarı gəlin”, “Ay Laçın”, “Çahargah rapsodiyası”, “Anadır arzulara Qarabağ”, “Dostluq nəğməsi” və s. əsərlər səsləndirilib.

Beynəlxalq müsabiqələr laureatı Masuma Boltabaeva, Rüstəm Əlimərdanov, Səncər Qədirov, Sərdar Pirimov, Dilşod Fazilov, Lobar Cumanilova və başqalarının ifasında səslənən musiqilərimiz alqışlarla qarşılanıb.

Özbəkistan paytaxtında Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin (AMM) layihəsi ilə bu ölkədə keçirilən “Azərbaycan mədəniyyəti və ədəbiyyatı həftəsi” çərçivəsində Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətilə konsert təşkil edilib.

Xorvatiyada “Zeytun ağacları” mədəni marşrutu üzrə beynəlxalq konfrans

14-16 noyabr tarixində Avropa Şurası və Xorvatiya Turizm Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Mali Losinj adasında “Avropa dəyərləri, miras və davamlı inkişaf üçün “Zeytun ağacları” mədəni marşrutu modeli kimi” adlı beynəlxalq konfrans keçirilib. Tədbirdə Mədəniyyət Nazirliyinin Xalq yaradıcılığı və mədəni marşrutların inkişafı şöbəsinin sektor müdiri Günel Aslanova iştirak edir.

Tədbirin açılışında Xorvatiyanın xarici işlər nazirinin müavini Mario Horvatiç, Avropa Şurasının nümayəndəsi Stefano Dominioni layihənin əhəmiyyətindən danışılıb.

Avropa ölkələrində mədəni marşrutların müxtəlif növlərinin inkişaf etdiyi və beynəlxalq təşkilatların, eləcə də bu təşkilatlara üzv ölkələrin mədəni marşrutlar layihələrində təmsil olunmağa böyük önəm verildiyi vurğulanıb. Avropa Şurasının layihəsi olan “Zeytun ağacları” layihəsinin son illər geniş yayıldığı və maraqlı mədəni marşrutlardan biri olduğu qeyd edilib.

Tədbir çərçivəsində Mədəniyyət Nazirliyinin Mədəni marşrutların inkişafı və marketing sektorunun müdiri Günel Aslanova və Avropa Şurasının nümayəndəsi Stefano Dominioni arasında görüş keçirilib. Görüşdə Azərbaycanın

“Zeytun ağacları” mədəni marşrutuna qoşulması barədə ətraflı müzakirələr aparılıb, Bakı ətrafında mövcud olan zeytun bağları, habelə zeytundan hazırlanan qida və kosmetik məhsullar barədə məlumat verilib.

Eyni zamanda ölkəmizin mədəni zənginliyi, UNESCO-nun siyahılarına daxil edilmiş nümunələr haqqında təqdimat həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın bu beynəlxalq mədəni marşruta qoşulması üçün imkanların mövcudluğu həm Avropa Şurası, həm də üzv ölkələrin ekspertləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

Mədəniyyət sahəsində elmi-metodik əməkdaşlıq müzakirə olunub

Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində keçirilən VII Beynəlxalq Mədəniyyət Forumuna bu sahədə ixtisaslaşmış dövlət qurumlarının rəhbərləri, mədəniyyət mənecərləri, alim və mütəxəssislər də qatılıb.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin tərkibində yer alan Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəzin direktoru Asif Usubəliyev forum çərçivəsində təşkil olunmuş bir neçə tədbirdə iştirak edib.

Onun forumun panellərindən birinin təşkilatçısı olan Rusiyanın Mədəni Proqramlar İnstitutunun rəhbərliyi ilə görüşündə iki müəssisə arasında əlaqələrin perspektivləri müzakirə edilib

və əməkdaşlıq memorandumunun imzalanmasına dair razılıq əldə olunub. Mədəni Proqramlar İnstitutunun rəhbəri Yelena Smirnova əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını bildirib.

Gələcək əlaqələrin prioritet istiqamətlərindən biri mədəniyyət sahəsində çalışan mütəxəssislər üçün təlimlərin keçirilməsidir. Həmçinin metodiki vəsaitlərin və tədris proqramlarının hazırlanmasında əməkdaşlıq nəzərdə tutulur.

Tanınmış xanəndənin yubiley gecəsi

Beynəlxalq Muğam Mərkəzində Əməkdar artist, xanəndə Təhmiraz Şirinovun anadan olmasının 70 və yaradıcılığının 50 illiyi qeyd olunub.

Tədbir “Mədəniyyət” kanalının və Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin birgə layihəsi çərçivəsində reallaşib. Yubiley gecəsində mədəniyyət və incəsənət xadimləri, musiqişəvərlər iştirak ediblər.

Əvvəlcə Təhmiraz Şirinovun ifasında səslənən mahnılardan ibarət videoçarx nümayiş olunub.

Sonra tədbirin aparıcısı, pedaqoji elmlər doktoru Vidadı Xəlilov yubilyarın həyat yolundan, Azərbaycan xanəndəlik məktəbinə verdiyi töhfələrdən danışılıb.

Xalq artistləri Cənəli Əkbərov, Ramiz Quliyev, Möhlət Müslümov, S.Hacıbəyov adına Sumqayıt Musiqi Kollecinin direktoru Ramis Quliyev çıxış edərək Təhmiraz Şirinovun sənət yolu haqqında söhbət açıblar.

Sonda Xalq artisti Adil Bağirovun rəhbərliyi altında Ə.Dadaşov adına “Xatirə” Xalq çalğı alətləri ansamblının müşayiəti ilə, xalq artistləri Nəzakət Teymurova, Zümrüd Məmmədova, Gülyanaq Məmmədova, Gülyaz Məmmədova, əməkdar artistlər Güllüstan Əliyeva, Ehtiram Hüseynov və Zakir Əliyevin ifaları dinlənilib.

əvvəli səh. 1-də

Qeyd olundu ki, 1960-cı ildən ömrünün sonuna qədər Akademik Milli Dram Teatrında fəaliyyət göstərən sənətkarda fitri istedad, xarizma, əzəmətli səəs, ən əsası isə, yüksək səhnə mədəniyyəti – aktyor üçün tələb olunan bütün keyfiyyətlər cəmləşmişdi.

Rejissorların arzuladığı aktyor

Vaqif Əliyev diqqətə çatdırdı ki, Xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin “Unuda bilmirəm” pyesinin tamaşasında canlandığı Kamran obrazı Həsən Turabovun əsl aktyor portretini formalaşdırdı. Onun “Hamlet”, “Ölülər”, “Vaqif”, “Aydın” və digər məşhur səhnə əsərlərində canlandığı obrazlar teatr mədəniyyətimizin inkişafına mühüm töhfələrdir: “Usta aktyor həyat verdiyi hər bir qəhrəmanı ilə yüksək sənətkarlıq örnəyi yaratdığından bəzən onun səhnədə görünməsi belə anşlaq üçün kifayət edir, tamaşaçıların sürekli alqışları ilə mükafatlandırılırdı. Buna görə də görkəmli rejissorlar Adil İsgəndərov, Mehdi Məmmədov, Tofiq Kazimov və başqaları Həsən Turabovla sıx yaradıcılıq ünsiyyəti qurmuşdular. Çünki o, rejissorların arzuladığı aktyorlardan idi”.

Ekranların sevilən qəhrəmanı

Nazirin birinci müavini Həsən Turabovun kinoda da teatrda ki uğurlarını təkrarlamışa müvəffəq olduğunu vurğuladı: “Sənətkarın kino qəhrəmanları da səhnə obrazları kimi canlı, yaddaqalan və seviləndir. O, ümumilikdə 50-dən çox filmdə müxtəlif xarakterli

Yaratdığı obrazlarla qəlblərdə yaşayan sənətkar

rolunda çəkilib, bu rollar müsbət və mənfiyyətdən asılı olmayaraq, yüksək ifa sənətkarlığı sayəsində geniş tamaşaçı rəğbəti qazanıb.

Aktyorun Tofiq Tağızadənin “Yeddi oğul istəyirəm” filmində yaratdığı Gəray bəy obrazı belə nümunələrdəndir.

Qeyd olundu ki, rejissor kimi də özünü uğurla sınayan Həsən Turabov “Atları yəhərləyin” və “Tənha narın nağılı” filmlərinə quruluş verib.

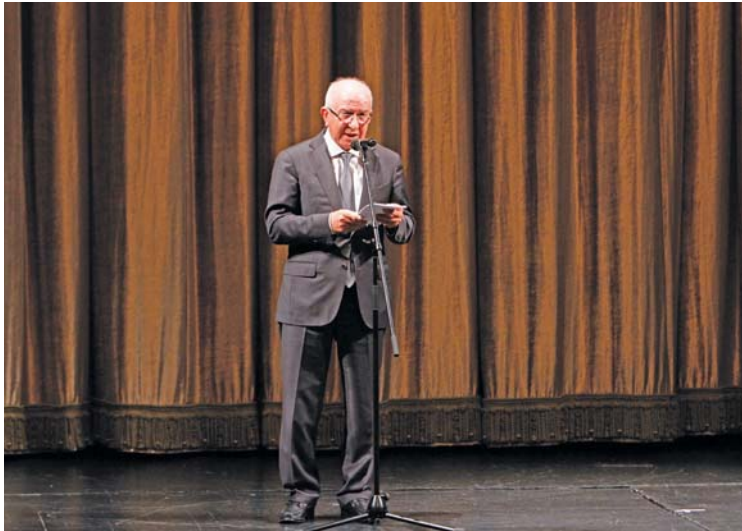
Bacarıqlı təşkilatçı

Həsən Turabovun böyük sənətkar, eyni zamanda bacarıqlı təşkilatçı, mədəni irsimizə həssaslıqla yanaşan bir insan olduğunu bildiran Vaqif Əliyev qeyd etdi ki, o, 1987-2001-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının direktoru və bədii rəhbəri vəzifəsində işlədiyi dövrdə burada neçə-neçə klassik və müasir əsərlər səhnəyə qoyulmuşdu. Gənc aktyorların sənətdə

özünü təsdiq etməsi üçün münbət şərait yaradan sənətkar onlara daim diqqət və qayğı ilə yanaşmışdı.

Həsən Turabov 1991-ci ildən Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının sədri olmuşdu. Bu yaradıcı qurumun rəhbəri kimi o, mədəniyyət tariximizdə, teatr sənətimizdə böyük izlər qoymuş sənətkarların irsinin yaşadılmasına xüsusi diqqət ayırırdı. Teatr

Xadimləri İttifaqı tərəfindən keçirilən teatr festivalları, müxtəlif tədbirlər, yaradıcılıq gecələri o dövrün mədəni həyatına rəng qatırdı.

Nazirin birinci müavini ölkəmizdə mədəniyyət sahəsinə göstərilən dövlət qayğısından da danışdı. Bildirdi ki, Azərbaycan mədəniyyətinin

incəsənət xadimlərinin respublikamızla yanaşı, müxtəlif ölkələrdə də abidələri ucaldılır, yubiley gecələri təşkil olunur. Azərbaycan incəsənətinə mühüm töhfələr vermiş Həsən Turabov da ulu öndər Heydər Əliyevin mədəniyyətə qayğısının bəhrəsini görən, yüksək dövlət təltifləri ilə mükafatlandırılan sənətkarlarımızdan biridir. O, 1971-ci ildə “Əməkdar artist”, 1982-ci ildə “Xalq artisti” fəxri adlarına layiq görülmüş. 1998-ci ildə, anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə Prezident Heydər Əliyevin fərmanı-

inkişafına töhfə verən sənətkarlar hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunur, təqəüd və mükafatlara, fəxri adlara, təltiflərə layiq görülmürlər. Ölkə başçısının sərəncamı ilə dünyasını dəyişən görkəmli sənət adamlarının adları əbədləşdirilir, ev-muzeyləri yaradılır, yaradıcılığının öyrənilməsi və təbliğinə diqqət yetirilir. Mədəniyyət salnaməmizi zənginləşdirən

na əsasən “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilib.

Yubiley gecəsində sənətkarın rol aldığı tamaşalardan səhnələr, çəkildiyi filmlərdən fraqmentlər nümayiş olundu. Mərasimin quruluşçu rejissoru Xalq artisti Vaqif Əsədov, rejissor assistentləri Elnur Məmmədov və Tural Mustafayevdir.

Fariz HÜSEYNOV

“Arşın mal alan” yenidən Türkiyə səhnəsində

Üzeyir bəyin ölməz əsəri yeni quruluşda Samsunda tamaşaya qoyulub

Üzeyir Hacıbəylinin dünya şöhrətli “Arşın mal alan” operetası Türkiyənin Samsun Dövlət Opera və Balet Teatrında nümayiş olunub. Tamaşanı yeni quruluşda Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının baş rejissoru, Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyev hazırlayıb.

Türkiyədən səfərdən qayıdan rejissor təəssüratlarını bizimlə bölüşdü. Bildirdi ki, Ü.Hacıbəylinin bu ölməz əsərini Türkiyədə dördüncü dəfədir tamaşaya qoyur. Əsərin yenidən səhnəyə qoyulmasının əsas səbəbi tamaşaçı tələbatı ilə bağlıdır. Hafiz Quliyev bu əsərə müxtəlif vaxtlarda Belarus Akademik Musiqili Teatrında, Pekin Opera Teatrında, Moskvada və digər səhnələrdə də quruluş verib:

“Samsun Dövlət Opera və Balet Teatrında “Arşın mal alan”-ın ikinci quruluşu idi. İlk dəfə bu əsəri Samsun teatrında 2009-cu ildə səhnələşdirmişdim. Həmin tamaşa beş il repertuarda qalaraq böyük maraqla izlənilib. Bu dəfə isə tamaşa yeni traktovkada işlənilib. Bütün geyimlər və səhnə dekorasiyası Azərbaycan milli ornamətlərinə uyğun hazırlanırdı. İkinci səhnə variantında xeyli dəyişikliklər etdik”.

Həmsöhbətim deyir ki, əgər birinci tamaşa Anadolu türkçəsində təqdim olunmuşdusa, bu dəfə Azərbaycan dilinə üstünlük verildi: “Tamaşa yeni aktyor heyəti ilə hazırlandı və hər bir obraz üçün üç aktyorla işlədik. Heyət bütünlüklə türkəyalı aktyorlardan ibarət idi. Gün ərzində 8-9 saat məşqlərlə tamaşa 25 günə tamamlandı. İki premyera da böyük anşlaqla keçdi. Tamaşanı italyalı dirijor Marco Morrone idarə edirdi. Səhnə əsərini Samsun şəhərindən və yaxın bölgələrdən çoxsaylı tamaşaçı izlədi. Üçüncü premyera isə noyabrın 17-də gerçəkləşəcək”.

Hafiz müəllimin sözlərinə görə, yaxın vaxtlarda Samsun teatrının kollektivi bu tamaşanı Türkiyənin əksər şəhərlərində nümayiş etdirmək məqsədilə qastrola çıxacaq. Teatr gələn il bu tamaşa ilə festivalda iştirak etməyi də planlaşdırır.

Rejissor Üzeyir Hacıbəylinin, demək olar ki, bütün əsərlərini səhnələşdirdiyini deyir. Bunların bir qismi Azərbaycanla yanaşı, xaricdə də hazırlanıb: “Ölkəsindən, milliliyyətindən asılı olmayaraq, Üzeyir bəyin əsərləri, xüsusilə də “Arşın mal alan” tamaşaçı tərəfindən hər zaman böyük sevgi və maraqla qarşılanıb. Eyni zamanda

aktyorlar da bu əsərdə həmişə böyük zövqlə və seve-sevə çalışıblar. Sevincirici haldır ki, dahi bəstəkarın ölməz musiqisi ölkəmizin sərhədlərini aşaraq beynəlxalq aləmdə də hərərətlə qarşılanır. Böyük musiqisinin adı dünya teatrlarının

afişalarında böyük hərflərlə yazılır. Bu, Azərbaycan dövlətinin mədəniyyət və incəsənətimizin dünyada tanınması istiqamətində gördüyü böyük işlərin tərkib hissəsidir”.

LALƏ

100 illik şərəfinə Şopenin musiqisi

Noyabrın 14-də Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında Polşa Respublikasının müstəqilliyinin 100 illiyi münasibətilə tədbir keçirildi.

Polşanın Azərbaycandakı səfiriyyətinin keçirdiyi tədbir iki ölkənin himnlərinin səsləndirilməsi ilə başladı.

Sonra Polşa səfiri Marek Tsalka və Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmmədquliyev səhnəyə dəvət edildi.

Marek Tsalka öz nitqində 1050 illik dövlətçilik tarixi boyunca ərazi bütövlüyünü qorumaq uğrunda dəfələrlə savaşmış ölkəsinin 1918-ci ildə öz

sərhədlərini müəyyənləşdirərək müstəqilliyini bərpa etdiyini diqqətə çatdırdı. Diplomat bu tarixin Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaranması ilə eyni vaxta təsadüf etdiyini vurğulayaraq ölkələrimiz arasında münasibətlərin müsbət məcrada inkişafından söz açdı.

Nazir müavini M.Məmmədquliyev Azərbaycan hökuməti adından Polşa səfiri və Bakıda çalışan diplomatik korpusun simasında şanlı yubiley münasibətilə dost polyak xalqını təbrik etdi. Azərbaycan və Polşa arasında diplomatik münasibətlərin hələ XV əsrdə başladığını söyləyən diplomat bu gün ölkələrimizin iqtisadi və mədəni əməkdaşlığı uğurla davam etdirdiyini, Azərbaycan mədəniyyətində və tarixində polyakların xüsusi rolu olduğunu xatırlatdı.

Sonra tədbirin bədii hissəsi başladı. Tanınmış polyak pianoçusu Eva Poblotska beynəlxalq müsabiqələr laureatı, Əməkdar artist Fuad İbrahimovun idarə etdiyi Ü.Hacıbəyli

adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin müşayiəti ilə çıxış etdi.

Proqrama dünya fortepiano musiqisinin şah əsərlərini yaratmış dahi polyak bəstəkarı Friderik Şopenin “Fortepiano ilə orkestr üçün 2 sayılı fa-minor konserti” daxil edilmişdi. 1830-cu ildə bəstələnən bu konsert Avropa musiqisində romantizm dövrünün şah əsərlərindən sayılır.

Şopenin fortepiano üçün bəstələrinin dünya miqyasında tanınmış ifaçısı xanım Poblotska musiqinin möhtəşəmliyi öz mükəmməl çalğısı ilə çatdırma bildi.

Salonun nəfəs dərmədən dinlədiyi konsert tək-cə əsərin gözəlliyi, ifadə zənginliyi ilə deyil, həm də orkestrlə solistin bir-birini tamamlayan çıxışı, gənc dirijorun ilhamlı və emosional idarəsi ilə zövqləri oxşadı, alqışlarla qarşılandı.

Tədbirdə ölkəmizdə fəaliyyət göstərən diplomatik korpusun nümayəndələri, ziyalılar, Bakıda çalışan Polşa vətəndaşları iştirak edirdi.

G.MİRMƏMMƏD

Ölkəmiz beynəlxalq teatr forumunda təmsil olunacaq

Noyabrın 26-dan 30-dək Suriyanın Yekaterinburq şəhərində Sverdlovsk Dövlət Akademik Musiqili Komedya Teatrının 85 illiyi münasibətilə “Təcrübədən kamiliyə” adlı musiqili teatrların beynəlxalq forumu keçiriləcək.

Forumda Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrının direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əliqismət Lalayev iştirak edəcək.

Əliqismət Lalayev bildirib ki, tədbirdə “Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrının inkişaf mərhələləri” adlı məruzə ilə çıxış edəcək.

Direktor qeyd edib ki, beş gün davam edəcək forumun proqramına “Musiqili teatrdə rejissor”, “Musiqili teatrdə müəlliflər”, “Musiqili teatrdə dirijor”, “Teatr sənətinin təhlili” mövzularında dəyirmi masalar, vokal artistləri, rejissor və xoreoqrafların ustad dərsləri, tamaşaların nümayişləri daxildir.

haqqında” konvensiyasına qoşulub. Rayon Gənclər və idman idarəsinin rəisi E.Məmmədov ölkədə uşaq hüquqları ilə bağlı görülmə tədbirlər, həyata keçirilən layihələr barədə danışdı.

Tədbirdə erkən nikahlar, gənclərin narkomaniyaya, xırda cinayətlərə, dini radikalizmə cəlb olunması təhlükəsindən bəhs olunub.

Xaçmaz Uşaq və Gənclər kitabxanasında yaradılan “Uşaq hüquq mərkəzi” və bu mövzuda buraxılan müxtəlif nəşrlər barədə məlumat verilib. Qonaqlar kitabxananın təşkil etdiyi sərgi ilə tanış olublar.

Regional idarələrdən xəbərlər

Sabirabad

Mədəniyyət Nazirliyinin təşəbbüsü ilə regional idarələr arasında incəsənət ustaları və bədii özəfəliyyət kollektivlərinin qarşılıqlı səfərləri keçirilir.

Noyabrın 13-də Sabirabad Regional Mədəniyyət İdarəsinin bədii özəfəliyyət kollektivləri Kürdəmir rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Azərbaycan – ana yurdum” adlı konsert proqramı təqdim ediblər.

Sabirabad rayon Mədəniyyət Mərkəzinin rejissoru S.Əliyev

tədbiri açaraq iştirakçıları salamlayıb.

Mədəniyyət mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Q.Quliyev adına xalq çalğı alətləri ansamblı çıxış edib. Səslənən ifalar alqışlarla qarşılanıb. Sonra A.İsgəndərov adına Xalq teatrının rejissoru S.Əliyevin ifasında poetik kompozisiya təqdim olunub.

Biləsuvar

Heydər Əliyev Mərkəzində Respublika Mədəniyyət Müəsisələri İşçilərinin Hazırlıq və İxtisasartırma Mərkəzinin təşəbbüsü və Biləsuvar Regional Mədəniyyət İdarəsinin

təşkilatçılığı ilə “Mədəniyyətin idarə olunmasının müxtəlif aspektləri: nəzəriyyə və təcrübə” mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

Tədbirdə müasir mədəniyyətin aktual problemlərinə həsr olunan məruzələr dinlənilib, yerli mədəniyyət işçiləri ilə müzakirələr aparılıb.

Xaçmaz

Tarix-diyarşünaslıq muzeyində “Uşaq hüquqları ayılığı”na həsr olunmuş tədbir təşkil olunub.

Muzeyin direktoru P.Mehdiyeva bildirib ki, Azərbaycan artıq 25 ildir BMT-nin “Uşaq hüquqları

Gənc kinematoqrafçılara özlərini təsdiq etmək üçün imkan

“START” qısa filmlər festivalında 100 yerli və xarici ekran əsəri nümayiş olunacaq

Noyabrın 14-də Nizami Kino Mərkəzində IX “START” Beynəlxalq Qısa Filmlər Festivalının açılış mərasimi keçirildi. Festivalın təşkilatçısı Mədəniyyət, Gənclər və İdman nazirlikləri, “SİNEMA” Gənc Kinematoqrafçılar Mərkəzidir. Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu, Azərbaycan Prodüserlər Gildiyası, Nizami Kino Mərkəzi, “CinemaPlus” kinoteatrlar şəbəkəsi festivala təşkilati dəstək veriblər.

Mərasimdə festivalın direktoru Fehrüz Şamiyev çıxış edərək layihə haqqında məlumat verdi. Bildirdi ki, doqquzuncu dəfə təşkil olunan festival 35 yaşadək rejissorların qismətətrajlı (maksimum 35 dəqiqə) filmlərinin nümayişini nəzərdə tutur. Festivala 45 ölkədən 490 qısametrətrajlı film təqdim olunub. Onların arasından seçilmiş 100 ekran əsərindən 72-si beynəlxalq, 28 film isə yerli müsabiqədə mübarizəyə qoşulur.

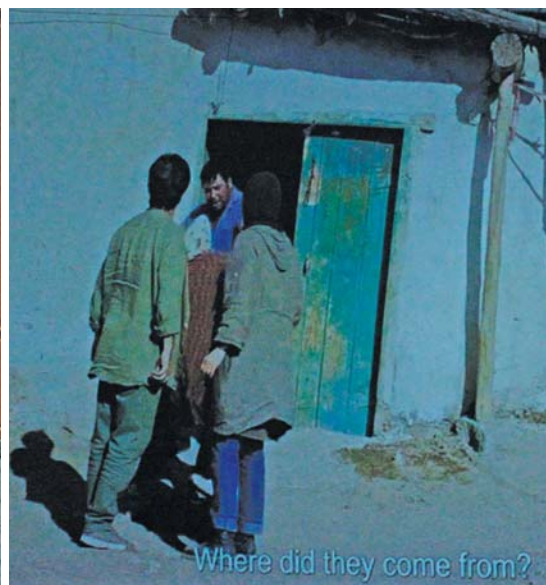
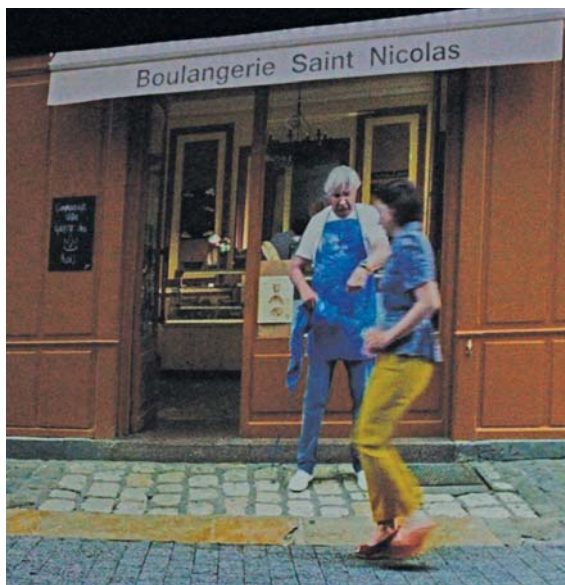
Beynəlxalq müsabiqənin qaliblərini Ayaz Salayev və Zəhra Bədəlbayli (Azərbaycan), Gülbəra Tolomuşova (Qırğızıstan), Kambuzia Partovi (İran) və Tobias Büxnerden (Almaniya) ibarət jüri qiymətləndirəcək. Yerli müsabiqədə filmləri Mirbala Səlimli, Cavid Təvəkkül və İlqar Fəhminin daxil olduğu münisiflər heyəti seçəcək. Qaliblərə “Qızıl nar” mükafatı veriləcək.

Mərasimdə çıxış edən mədəniyyət nazirinin birinci müavini Vaqif Əliyev ölkəmizdə kinonun inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən işlərdən danışdı. Vurğuladı ki, bu il yaranmasının 120 illiyini

qeyd edən Azərbaycan kinosu ötən müddətdə mədəniyyətimizə dəyərli töhfələr verib: “Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycan kinosunun inkişafı üçün yeni imkanlar açıldı. Mükəmməl mövzuları əhatə edən bədii, sənədli filmlər çəkildi. Filmlərimiz beynəlxalq festivallarda uğurla nümayiş olunaraq mükafatlarla layiq görüldü. Bu gün açılışını etdiyimiz festivala da gənc kinematoqrafçılar böyük maraq göstərirlər. Təqdim olunan filmlərin çoxluğu, eləcə də onların arasındakı xarici filmlərin üstünlük təşkil etməsi bunu bir daha sübut edir”.

Bu layihənin gənc kinematoqrafçılar üçün əhəmiyyətini qeyd

edən Vaqif Əliyev festivalın işinə uğurlar arzu etdi.

Gənclər və idman nazirinin müavini İntiqam Babayev bildirdi ki, 2004-cü ildən başlayan bu layihə gənclərin yaradıcı potensialının üzə çıxmasına geniş imkanlar açır. Ölkəmizin gənc kinematoqrafçılarının festivalda nümayiş olunan əsərləri gələcəkdə dünya kino sənətində layiqli yer tutacağına ümidlər vardır.

Münisiflər heyətinin üzvləri çıxış edərək festivalın iştirakçılmasına uğurlar arzuladırlar.

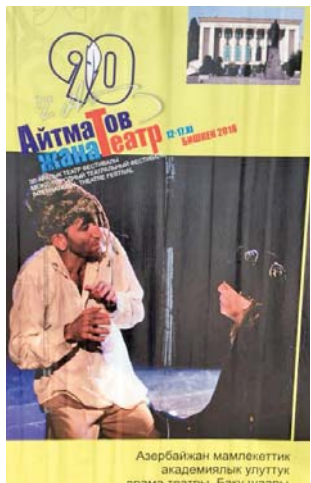
Daha sonra fransalı rejissor Lola Naymarkın çəkdiyi “Bir gün mənim şahzadəm gələcək” filmi nümayiş olundu.

Qeyd edək ki, beynəlxalq müsabiqə programında Azərbaycan da daxil olmaqla 30 ölkədən rejissorların filmləri yer alıb.

Noyabrın 17-dək davam edəcək festivalın filmləri Nizami Kino Mərkəzi və “CinemaPlus” kinoteatrları şəbəkəsində saat 12-dən 16-dək nümayiş olunur. Ekran əsərləri Azərbaycan dilində subtitrlərlə göstərilir. Qaliblər “Ən yaxşı bədii film”, “Ən yaxşı sənədli film”, “Ən yaxşı animasiya filmi”, “Ən yaxşı eksperimental film” nominasiyaları üzrə, həmçinin rejissor işinə görə seçiləcək.

Fariz HÜSEYNOV

“Aytmatov və teatr” festivalında “Manqurt” göstərilib

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı Qırğızıstanda keçirilən “Aytmatov və teatr” festivalında ölkəmizi təmsil edib. Səfər Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqı və ölkəmizin Qırğızıstandakı səfirliyinin dəstəyi ilə reallaşmış.

Böyük qırğız yazıçısı Çingiz Aytmatovun 90 illik yubileyinə həsr olunan festivala Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan teatrları da qatılıb.

Milli Dram Teatrı festivalda ədibin “Gün var sə-rə bərabər” romanının motivləri əsasında hazırlanan “Manqurt” tamaşasını təqdim edib.

Səhnə əsərinin bədii rəhbəri Anar Babalı, rejissoru Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin diplomantı İzəmə Babayeva, rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi İlham Elxanoğludur. Birhissəli epik rəvayət olan tamaşada əməkdar artistlər Mehriban Xanlarova, Elşən Rüstəmov, aktyorlar Ramin Şıxəliyev, İmran Ali Qurban, Əminə Babayeva, Mehman Fətullayev rol alıb.

əvvəlki səh. 1-də

Qonağımız Georgi Gegeçkori də əlavə etdi ki, bu memorandumlar təkcə yaradıcılıq təşkilatları arasında imzalanmır, çünki belə olarsa, niyyətlərin çoxu kağız üzərində qalacaq. Təşkilatlar arasında müqavilə imzalanan kimi ayrı-ayrı teatrlar da ona qoşulur. Elə bu gün Bakıda Sumqayıt və Kutaisi şəhərlərindəki teatrlar arasında belə sənəd imzalanacaq.

Kutaisi teatrının bədii rəhbəri Konstantin Abaşıdzə də söylədi ki, adətən teatrlar festivallarda, qarşılıqlı qastrol səfərlərində görüşürlər. Amma geniş yaradıcılıq ünsiyyətinin yaranması üçün biz teatrların ən azı 3 tamaşa ilə qastrola çıxmasını, həm də qastrol səfərində ev sahibi olan teatrın tamaşasına baxmasını, rahat fikir mübadiləsi aparıb, ortaqlayihələr üzərində çalışmasını təmin edən münasibətlərin tərəfdarıyıq: “İstəyirik ki, elə bir yaradıcılıq münasibətinin təməlini qoyaq ki, bizdən sonrakı nəsil də onu davam etdirdirsin. Biz çətin bir yola çıxırıq. Hər hansı maliyyə, siyasi motiv, dil maneələrinə rəğmən teatrları birləşdirən məqsəd ətrafında birləşməyə israrlıyıq”.

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının direktoru, Əməkdar artist Mübariz Həmidov paytaxtdan kənardakı teatrlar arasında məhz Sumqayıt teatrını seçdikləri üçün TXI-nin sədri Azərpaşa Nemətova

minnətdarlığını bildirdi, rəhbərlik etdiyi sənət ocağını beynəlxalq aləmdə tanımaq üçün atılan addımlardan danışdı.

“Mədəniyyət” qəzetinin bu layihəyə Gürcüstandakı milli teatrların, o cümlədən Tbilisi Azərbaycan teatrının da qoşulması, qarşılıqlı olaraq müasir dramaturqların da cəlb edilməsi barədə suallarına cavab verən G.Gegeçkori söylədi ki, zaman keçdikcə arzu edən bütün teatrlar bu layihəyə qoşula biləcəklər. Konstantin Abaşıdzə də əlavə etdi

ki, Gürcüstanda da müasir dram əsərləri baxımından “bollar” deyil. Bütün hallarda dramaturgiya teatrın təməlidir, təbii ki, qarşılıqlı olaraq müasir dramaturqların tanınması teatr aləmində inteqrasiya üçün vacibdir. Bu günlərdə Bolqarıstan Milli Teatrı ilə əməkdaşlıq müqaviləsi imzalamış Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının da, eləcə də digər teatrların bu layihəyə qoşulmaq ehtimalı barədə sualı cavablandıran Azərpaşa Nemətov dedi ki, məqsəd bəlli teatr mühitinin

hüdudlarını genişləndirmək, bu yolla da beynəlxalq teatr məkanında tanınmaqdır. Konstantin Abaşıdzə də diqqətə çatdırdı ki, Kutaisi teatrı xarici teatrlarla yaradıcılıq münasibəti saxlayır. Məsələn, Almaniyanın İnqolştat şəhər teatri ilə əməkdaşlıq edirlər. Məşhur avtomobil istehsalçısı “Audi” şirkəti bu teatrın sponsorudur. Təəssüf ki, bütün teatrların belə himayədarı yoxdur.

Mətbuat konfransında iştirak edən Mədəniyyət Nazirliyinin Teatr sektorunun müdiri Şaiq Səfərov belə bir təşəbbüsün məhz ictimai təşkilatlardan gəlməsini alqışlayaraq, iki ölkənin müvafiq nazirliklərinin də bu məsələyə qoşulmasının vacibliyini qeyd etdi.

Sonra Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqı ilə “Gürcüstan Teatr Cəmiyyəti” Yaradıcılıq İttifaqı, Sumqayıt Dövlət Dram Teatrı ilə Kutaisi Dövlət Peşəkar Dram Teatrı arasında yaradıcılıq əlaqələrinin qurulmasına dair memorandumlar imzalandı. Sənədləri Azərbaycan tərəfindən Azərpaşa Nemətov və Mübariz Həmidov, Gürcüstan tərəfindən Georgi Gegeçkori və Konstantin Abaşıdzə imzaladılar.

G.MİRMƏMMƏD

Xalq artisti Tofiq Bakıxanovun müəllif konserti

Sənət axşamı Vasif və Rauf Adıgözəlovların xatirəsinə ithaf edilmişdi

Noyabrın 13-də Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının Üzeyir Hacıbəyli adına konsert salonunda tanınmış bəstəkar, Xalq artisti, professor Tofiq Bakıxanovun müəllif konserti oldu.

Konsert proqramı görkəmli bəstəkar, Xalq artisti Vasif Adıgözəlovun (1935-2006) və Əməkdar incəsənət xadimi, vokal və skripka ifaçısı Rauf Adıgözəlovun (1940-2002) xatirəsinə həsr edilmişdi.

Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti, professor Fərəhiz Əlizadə çıxış edərək muğam ustası Zülfü Adıgözəlovun ailəsində anadan olan hər iki sənətkarın ömrü və yaradıcılıq yolundan söz açdı. Bildirdi ki, bu gün Azərbaycan bəstəkarlığı məktəbinin yüksək nailiyyətlərindən danışarkən, sevimli bəstəkarımız Vasif Adıgözəlov da yada düşür. Onun

əsərləri bu gün də peşəkar musiqiçilər, ictimaiyyət tərəfindən sevilir və yüksək qiymətləndirilir.

Sonra Fərəhiz Əlizadə tanınmış müğənni və skripka ifaçısı Rauf Adıgözəlov haqqında danışdı. Qeyd etdi ki, o, 1961-ci ildə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını, sonra Moskva Dövlət Konservatoriyasını bitirib. Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrində

konsertmeyster olub, 1966-cı ildən isə Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestrində fəaliyyət göstərib. Məlahətli səsi olan sənətkar mahnı janrının inkişafına töhfələr verib. O, həmçinin klassik və müasir bəstəkarların əsərlərini skripkada özünəməxsus zərifliklə səsləndirib.

Xalq artisti Tofiq Bakıxanov çıxış edərək maraqlı yaradıcılıq xatirələrindən

söz açdı. Qeyd etdi ki, əvvəllər dahi bəstəkarlar Ü.Hacıbəyli, Q.Qarayev, F.Əmirovun müəllif konsertləri keçirilirdi. Bəstəkarlar İttifaqının təşkilatçılığı indi də belə müəllif konsertləri gerçəkləşir. O, tədbirin təşkilatçılmasına və iştirakçılara öz dərin təşəkkürünü bildirdi.

Daha sonra Vasif Adıgözəlovun çıxışının və Rauf Adıgözəlovun ifasında

Tofiq Bakıxanovun mahnı və romanslarının lent yazısı səsləndirildi.

Sonda Tofiq Bakıxanovun Vasif və Rauf Adıgözəlov qardaşlarına ithaf olunan və belə müəllif konsertləri gerçəkləşir. O, tədbirin təşkilatçılmasına və iştirakçılara öz dərin təşəkkürünü bildirdi.

Daha sonra Vasif Adıgözəlovun çıxışının və Rauf Adıgözəlovun ifasında

Savalan FƏRƏCOV

Bakı Uşaq Teatrı festivala iki tamaşa ilə gedib

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin Bakı Uşaq Teatrı noyabrın 13-də Türkiyənin Bilecik şəhərində başlanan beynəlxalq festivala iki tamaşa ilə gedib. Festival 13-cü dəfə keçirilir.

Teatrın festivala apardığı “Ağıllı tülkü” tamaşası uşaqlar üçün nəzərdə tutulub. Teatrın bədii rəhbər-direktoru, Əməkdar artist İntiqam Soltanın müəllifi və quruluşçu rejissoru olduğu tamaşa Azərbaycanda azyaşlılar tərəfindən rəğbətlə qarşılanıb. İndi də türkiyəli uşaqlar onu izləmək imkanı qazanıb.

Teatrın repertuarına yeni daxil olan “Səvgi şimşəyi” komediyası isə böyüklər üçün nəzərdə tutulub. Festivalın açılış mərasimində Bilecik Bələdiyyəsinin başkanı Nihat Cən, bu bölgədən millət vəkili Selim Yağcı, Bilecik valisi Tahir Büyükkakin və rəsmilər iştirak edib.

Festivala Bakı Uşaq Teatrının “Ağıllı tülkü” tamaşası ilə start verilib. Tədbir noyabrın 25-dək davam edəcək.

Nə gizlədim, yaxın-uzaq ölkələrdə məskunlaşıb uğur qazanan soydaşlarımızın arasında bir növ ayrı-seçkilik qoyuram. Çünki adına yaradıcılıq deyilən bütün sahələrdə qazanılan uğurun içində milliliyin, məhəlliliyin payı böyükdür. Ən önəmli məqam isə budur ki, sənin vətəndaşı olduğun qürbət ölkədə mədəniyyət sahəsində gördüyün iş milli və məhəlli olduğu (yəni ekzotika və yalnız sənin soydaşlarının duyub anladığı nəsnə) üçün deyil, bəşəri, hətta dil maneəsi olmadan anlaşılın hünər sayılısın.

Ötən həftə son kateqoriyaya aid ediləsi soydaşlarımızdan biri ilə Bakıda görüşdük. V Bakı Beynəlxalq Teatr Konfransına qonaq gəlmişdi. Düzdür, çıxış etmədi. Amma bizcə, yerli teatr cameəsi üçün çox faydalı olacaq bir iş gördü. Noyabrın 7-də Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrında illərdən bəri Fransada yaşayan soydaşımız, tanınmış teatr rejissoru, xoreoqraf, aktyor, dramaturq, bir sözlə, səhnəqrafiyaya aid edilə biləcək sahələr üzrə on barmağında on mərəfət olan Emil Səlimov teatrın aktyorlarına ustad dərsi keçdi. Bütün Avropada aktyor sənəti fənni kimi tədris edilən, öyrədilən “Səlimov metodu” ilə bizim Musiqili teatrın solistlərini, xor və balet truppasının artistlərini tanış etdi. Ustad dərsi barədə qəzetimizdə (9 noyabr 2018-ci il) reportaj dərc olunduğundan söhbətimizi bu gün davam edirik.

Söhbətə keçməzdən öncə qonağımızı oxucularımıza daha yaxından tanıtməyi istərdik.

Emil Səlimov. 1956-cı ildə Bakıda doğulub. Uşaqlığının bir hissəsi Ukraynada keçib. Moskva Dövlət Mədəniyyət İnstitutunda rejissorluq dərsi alıb. İlk sənət müəllimləri Rusiya Federasiyasının Xalq artisti Ənvər Behbudov (Rəşid Behbudovun böyük qardaşı) və Edqar Yeqadze olub. Hələ tələbə ikən Moskvada özünü quruluşçu rejissor kimi sınağağa başlayıb. Moskva Dövlət Akademik Satira Teatrında V.Meyerholdun yetirməsi, görkəmli rejissor Valentin Pluçekin emalatxanasında staj keçib. 1987-ci ildə peşəkar aktyor və musiqiçilərdən ibarət “Köhnə şlyapa” müstəqil teatrını yaradıb.

Elə həmin illərdə Fransa vətəndaşlığı alaraq, Parisə köçüb.

“Azərbaycanın mədəniyyətlərə açıq olması çox xoşdur”

1994-cü ildə Parisdə “Parantez” (“Möterize”) teatr şirkəti qurub. 2013-cü ildə özünün “Səlimov metodu. Korpus hərəkətdə” Dram Sənəti Məktəbini yaradıb. 2000-ci ildən Fransa Dram Müəllifləri və Bəstəkarları Cəmiyyətinin (SACD) üzvü, 2018-ci ildən fəxri üzvüdür.

Emil Səlimov təxminən qırx ildir ki, öz tamaşalarında prodüser, rejissor və xoreoqraf kimi çalışır, dekorasiya və kostyumların eskizini cızır, həm də Fransa və xarici ölkələrin dram və opera teatrı tarixindən, dramaturgiya nəzəriyyəsi və aktyor sənətindən dars deyir. Rejissorluq karriyerəsi boyunca indiyədək xarici ölkələrin səhnəsində əllidən çox tamaşaya quruluş verib, məşhur romanların motivləri əsasında 12 pyes yazıb. Amma bununla belə, beynəlxalq teatr mühiti onu daha çox “Səlimov metodu”nun yaradıcısı kimi tanıyır. Elə biz də müsahibəmizə “Səlimov metodu”ndan başladıq.

- “Səlimov metodu” necə yarandı? Siz bu metoda necə gəldiniz?

- Əslində, mənim metodumda qərribə, göydəndüşmə heç nə yoxdur. Mən Fransa teatrına bələd olanda gördüm ki, orada aktyorlar səhnədə hərəkət etməyi bacarmırlar. Onlar mətnlə çox yaxşı işləyirlər. Amma aktyora texniki hərəkəti yerinə yetirməyi

tapşırsan, məsələn, əgər o, səhnədə yığılmalıdırsa, yığılıb qolunu-qicini sındıracaq. Çünki onlara necə etməyi öyrətməyiblər. Buna görə də onlara Meyerholdun biomekanikasından öyrəndiklərimi öyrətməyə başladım. Getdikcə bildiklərimi, aktyorun səhnədəki həm ifadəli, həm də rahat davranışı üçün gerekən hərəkətləri, jestləri toplayıb sistem halına saldı. Heç ağılıma da gəlməzdi ki, bütün bunlar yığışb bir təlim kursu halına gələcək, öz metodumun mövcudluğundan da, necə dəyərlər, xəbərsiz idim. Halbuki, düz 25 il bu yolu gəlmişdim! Elə arada bir eşidirdim ki, “Səlimovun metoduna görə belə oldu... Səlimov metodu öyrədir ki...”. İnanmırsınız, hətta bir dəfə maraqlandım ki, görəsən, bu Səlimov kimdir ki, hamı onun metodundan danışır? İnternetdə axtarış verəndə məlum oldu ki, Fransada məndən başqa bir Səlimov var, o da boksçudur, Marseldə yaşayır. 1998-ci ildə Valensiyan şəhərində keçirilən konfransda mənə dedilər ki, bu, sizin metodunuzdur. Başqalarının vasitəsilə mən özümü kəşf etdim...

- İnsaflı adamlarmış ki, sizin metodu öz adlarına çıxmayıblar.

- Elədir. Bilirsiniz, mən tamaşa üzərində işə mütləq Stanislavskinin üsulu ilə başlayıram.

Emil Səlimov: “Fransa teatral ölkə deyil. Orada sizin alışdığınız teatr münasibətləri də yoxdur”

Mətni götürüb qısa hissələrə bözlürəm və aktyorun həmin hissədə səhnədə necə hərəkət etməli olduğunu yazıb ona izah edirəm. Fransızlar buna çox təəccüblənirlər. Neçə il öncə mənə Parisdəki Amerika Dram Məktəbinə dəvət etdilər. Bu, çox güclü aktyor məktəbidir: Londonda, Hollivudda, Nyu-York və Parisdə filialları var. Mən həmin məktəbə gələndə onların 69 tələbəsi var idi. Altı ildən sonra tələbələrin sayı 540-a çatdı.

- Bəs siz onlarla nə qədər işlədiniz?

- Altı il. Sonra məşhur teatr və kino aktyoru Daniel Mesgışin dəvəti ilə Fransanın Ali Teatr Məktəbində dars dedim, tələbələrle tamaşa hazırladım. Nəhayət, 2013-cü ildə öz məktəbimi açdım: “Səlimov metodu. Korpus hərəkətdə”.

- Sizin ustad dərsinizdə oldum. Tamaşada xeyli aktyor iştirak edir. Məlum məsələdir ki, hamı eyni dərəcədə yüklənmir, bərabər çalışmır. Siz bunu müəyyən etmək üçün videoçəkilişdən istifadə edirsiniz?

- Mən dərslər və tamaşa prosesində hər hansı çəkişlin əleyhinəyəm. Amma tələbələr bizim dərslər prosesində oynadığımız tamaşanın lent yazısını istəyirlər, bu, onlara aktyor kastinglərində iştirak etmək üçün lazımdır.

- Fransada rejissor-aktyor münasibəti necə qurulur? Sizin haqqınızda material toplayarkən öyrəndim ki, bir çox teatrların dəvəti ilə tamaşalar qurmusunuz...

- Bəri başdan deyim ki, Fransa teatral ölkə deyil. Orada sizin alışdığınız teatr münasibətləri də yoxdur. Məsələn, bir teatr şirkəti təsis edilib qeydiyyatdan keçir, aktyorlar toplanır, tamaşa hazır olandan sonra şirkət hansısa teatra gedib tamaşanı təklif edir. Həmin teatr da pul müqabilində yalnız yer verir ki, tamaşa oynansın. Gəlirin bölüşdürülməsi də həmin teatr binasının sahibindən asılıdır. Sənə tamaşanın gətirdiyi qazancıdan 70 faiz də verə bilər, 30 faiz də.

- Bəs “Səlimov metodu”na əsaslanaraq, yeni mətn və hərəkət baxımından mü-kəmməl, böyük heyətli bir tamaşa təxminən necəyə başa gəlir?

- Ən azı, 100 min avroya.

- İndi başa düşdüm ki, niyə dekorasiya və geyimlərin eskizini də özünüz hazırlayırsınız...

- Təkcə eskiz hazırlamıram, bəzən əlimə çəkilir alıb dekorasiyanı da düzəldirəm, aktyorların libasını da bizim direktor – xanım Virciniya tikir.

- Yəqin ki, uğurlu, yaxşı kassa yığımı gətirən tamaşalarınız da az deyil. Bəs siz təkcə öz yetirmələrinizlə çalışırsınız, yoxsa digər teatr şirkətlərinin dəvətilə də tamaşa qoyursunuz?

- Əlbəttə, uğurlarımız az olmayıb. Amma başqa teatrlar dəvətilə tamaşa qoymağa çox can atmıram.

- Səbəbini bilmək olar?

- Gerek tamaşanın başının üstündə durasan. Tamaşanı təhvil verib gətdinsə, onuncu, iyirminci tamaşadan sonra onu tanımayacaqsan!. Fransada teatr aktyorları rejissorun iradını qəbul etmirlər. Sənə deyə bilərlər ki, tamaşaçı mənə o qədər alışıqladı ki, beş dəfə təzime çıxdım. Sən kimsən ki, tamaşa təhvil verildən sonra mənə irad tutursan?!

- Həsəd aparıləsi situasiya deyil. Bəs sizin məktəbinizdə vəziyyət necədir? Tədris sistemi necə qurulub?

- Məlum məsələdir ki, təhsil pulludur və biz kimsənin aktyorluq qabiliyyətini, plastik imkanlarını yoxlamadan müraciət edənlərin hamısını qəbul edirik. Odur ki, bütün tələbələr üçillik təhsil müddətini bitirmir. Üstəlik, əlaçılar, fitri istedad sahibləri üçün təhsilin üçüncü ili pulsuzdur. İlk buraxılışımızda cəmi altı nəfər bu imtiyazı qazana bilmişdi, hazırda isə belə tələbəmiz yoxdur. Qəbul olunan 400 tələbədən təxminən 89 nəfəri təhsilini davam etdirir.

Onlar, həqiqətən, istedadlı, zəhmətkeş gənclərdir.

- Bildiyim qədər, sizin teatr məktəbinizin günü hazırda o qədər də xoş keçmir. Səbəb nədir? Teatra marağın azalması, istedad qıtlığı, yoxsa səs salan pyesin olmaması?

- Sadaladıqlarınızın heç biri... Yeri gəlmişkən, mən romanları səhnələşdirməyi də çox xoşlayıram, nəinki hazır pyesə müraciət etməyi. Sonuncu iqtisadi böhran zamanı maliyyə baxımından çox əziyyət çəkdik, binamızı itirdik. Amma Fransada baş verən terror hadisələri bizə daha ağır zərbə vurdu. Təsəvvür edin, 2015-ci il oktyabrın 25-də premyeranın oynanışıq, noyabrın 13-də isə bizim tamaşa oynadığımız binanın yanındakı «Bataklan» teatrına hücum oldu, terrorçular 90 nəfəri qətlə yetirdilər. Tamaşanı yarımçıq qoyub atışmadan qorxuya düşən tamaşaçıları sakitləşdirməyə başladığ, yaşlı tamaşaçılara dərman verdik. Ertəsi gün nə baş verdi? Bizim məhəlləni polislər əhatəyə aldı, Parisdəki bütün teatrlar bağlandı. Aktyorlarımızın çoxu başqa şəhərlərdən olanlar idi. Onlar da qorxdular, tələbə qızlar küçəyə tək çıxmaqdan çəkinirdilər, valideynlər zəng vurur, tələfkeçirdilər. Üstəlik, Parisdə daimi yaşamaq hüququ olmayan əcnəbilər, Fransanın digər şəhərlərindən gələnlərin paytaxtda qalmaq üçün icazə alma proseduru qəlizləşdirildi. Arasıra təkrarlanan terror hadisələri üzündən bu gün insanlar kütləvi əyləncə məkanlarına getməkdən hələ də qorxurlar.

- Beləcə, terror təkcə can almır, həm də mədəniyyətə, zövqümüzə zərbə vurur. Bəlkə Bakıya qayıdasınız?

- Həmişəlik qayıtmağı düşünmürəm, amma tamaşa qoymaq barədə müəyyən fikirlər var...

- Uzun illərdir ki, Bakıya gəlməmişdiniz. Doğma şəhəri necə görürünüz? Küçədə azmadınız?

- Bakı çox dəyişib. Köhnə məhəlləmizi tanımadım, bu gün də mehmanxanadan teatra gələndə yolu itirdim. Mən Bakını Qafqazın Las-Veqası adlandırırdım. Oxşarlıq bir yana, Azərbaycanın bütün insanlara, bütün mədəniyyətlərə açıq olması çox xoşdur. Fransada belə münasibət görməzsini.

Gülçahan MİRMƏMMƏD

Gənc bəstəkarın uğurları

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının təşəbbüsü və təşkilatlığı, Mədəniyyət Nazirliyi və “Mədəniyyət” kanalının birgə dəstəyi ilə keçirilən I “Estrada mahnısı” müsabiqəsinə yekun vuruldu. Görkəmli bəstəkar Tofiq Quliyevin 100 illiyi münasibətilə ötən il elan olunan müsabiqənin mükafatçıları arasında gənc bəstəkar İlham İsmayılova da var. O, müsabiqədə “Nağıl gecəm” mahnısına (sözləri - Bəxtiyar Vahabzadə) görə III mükafata layiq görülüb.

Gənc bəstəkarla görüşüb yaradıcılıq əxtarışları barədə söhbət etdik.

İlham Qismət qızı İsmayılova 1993-cü ildə Bakı şəhərində musiqiçi ailəsində dünyaya göz açıb. Erken çağlardan musiqiyə maraq göstərən, “Cüclərini” ansamblında çıxış etməyə başlayıb. Bülbül adına Orta ixtisas musiqi məktəbində fortepiano, muğam ifadəliliyi və bəstəkarlıq ixtisasları üzrə təhsil alıb. Bakı Musiqi Akademiyasının Bəstəkarlıq şöbəsində SSRİ Xalq artisti, professor Arif Məlikovun sinfində oxuyub. Təhsil müddətində fərqləndiyinə görə “Qara Qarayev” adına fərdi təqəddə layiq görülən

İlhamə akademiya eyni zamanda ikinci ixtisas kimi simfonik orkestr dirijorluğuna da yiyələnib, tanınmış dirijor, Əməkdar artist Əyyub Quliyevdən dars alıb.

Musiqi sahəsini sevməsinə görə ustadı Arif Məlikova minnətdardır: “Kiçik yaşlarımdan musiqiçi olmaq istəyirdim. Xoşbəxtlikdən valideynlərim də buna etiraz etmədilər. Ancaq musiqini mənə sevdiren müəllimim, dünya şöhrətli bəstəkarımız Arif Məlikov olub. Görkəmli sənətkardan musiqinin mənə çalarlarını, inceliklərini öyrənmişəm”.

İlhamə xanım bəstələrində daha çox Əlağa Vahidin, xalq şairləri Bəxtiyar Vahabzadə və

Nəriman Həsənzadənin yaradıcılığına müraciət edir: “Bu şairlərin poeziyası ruhuma çox yaxındır. Şairə Zəminə Xınalının “Müqəddəs Vətən” şeirinə musiqi bəstələdim. Bu hərbi marş Müdafiə Nazirliyinin Nüməvəsi hərbi nəfəslə alətlər orkestri tərəfindən səsləndirilir. Bundan əlavə, şairə Nəzmiyyə Hicranın İsrail-Azərbaycan dostluğuna ithaf edilən şeirinə bəstələdiyim “Əbədidir dostluğumuz”, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığına həsr etdiyim, sözlərini də özüm yazdığım “Dalğalansın bayraq” əsərlərim maraqla qarşılandı”.

Gənc bəstəkarın həmçinin “Əsrin müqaviləsi”nin yubileyi münasibətilə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti və Mədəniyyət Nazirliyinin birgə keçirdiyi “20 şanlı il” mövzusunda ən yaxşı vokal əsər müsabiqəsində I yerə layiq görülüb. Ulu öndərin 95 illiyinə həsr edilən və müəllifi olduğu “Sən dahisən” şeirinə yazdığı xor, orkestr və solistlər üçün kompozisiya, eyni zamanda tar və fortepiano üçün “Çahargah skertso” və “Kvartet” də bəstəkarın uğurlu əsərlərindəndir. Onun 5 prelüdü, B.Vahabzadənin sözlərinə yazdığı “Hislər” romans silsiləsi, “Müqəddəs Vətən” hərbi marşı Azərbaycan Televiziyasının “qızıl fond”una daxil edilib.

Musiqiçi hazırda “Dədə Qorqud” dastanının motivləri əsasında yazdığı eyniadlı baletini tamamlamaq üzrədir. O, həmçinin bu il Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqına üzv qəbul olunub.

Savalan FƏRƏCOV

Elektron kitabxana işi ilə bağlı növbəti trening

Noyabrın 13-də Cəfər Cəbbəli adına Respublika Gənclər Kitabxanasında Şəki, Gəncə şəhər, Qax, Ağcabədi, Göyçay, Zərdab, Quba, Ucar, Astara, Ağdaş, Qusar, eləcə də paytaxtın Səbail, Binəqədi, Nəsimi, Nərimanov, Yasamal, Xətai rayon MKS-lərinin əməkdaşları üçün trening başlandı.

Trening ölkə başçısının 2007-ci il 20 aprel tarixli sərəncamı ilə yaradılmış “Azərbaycan ədəbiyyatının virtual kitabxanası”, habelə Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatı dəstəyi ilə “Facebook” və “Youtube”da fəaliyyət göstərən “Kitabsevər uşaqlar” layihəsi üzrə keçirilir.

Beş gün davam edəcək treningdə “Corel Draw”

proqramında iş, “Kitabxanalarda tətbiq olunan müasir innovativ layihələr”, “AZLIBNET-ə düzgün ədəbiyyatın seçilməsi, təhlükəsizlik məsələləri, müəlif hüquqları”, “ALİSA proqramı, kitab və dövrü mətbuatın proqramı daxil edilməsi, oxucuların

qeydiyyatı”, “Türkdilli dövlətlərdə müasir kitabxana xidməti”, “Elektron kitablar, audio kitablar, onların seçilməsi, onlar üzərində əməliyyatların aparılması” mövzularında məruzələr olacaq.

Treningin sonunda iştirakçılarına sertifikatlar veriləcək.

Xızıda “Yarımçıq xatirələr” filmi nümayiş olunub

Mədəniyyətünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəz və Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin təşkilatlığı ilə Xızıda Heydər Əliyev Mərkəzində Qarabağ müharibəsinə həsr olunmuş “Yarımçıq xatirələr” filmi nümayiş olunub.

Filmin nümayişindən sonra gənc mədəniyyət işçiləri arasında müzakirə aparılıb.

Müzakirələrdə Azərbaycan kinosunun inkişafından söz açılib, müasir kinematografiyanın Qarabağ mövzusunda

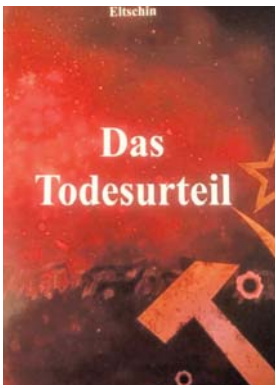
və ümumilikdə, vətənpərvərlik mövzusunda daha çox müraciət etməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Qeyd edək ki, 2015-ci ildə Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə çəkilən filmin ssenari

müəllifləri Yuri Vorobyov və Yavər Rzayev, rejissoru Elxan Cəfərov, quruluşçu operatoru Nadir Məhdiyev, prodüseri Müşfiq Həmədiyev, bəstəkarı Polad Bülbüloğludur.

Film 1941-ci ildə Brest qalasını faşistlərdən qəhrəmancasına qorumus və 50 ildən sonra doğma Qarabağı erməni işğalçılarından müdafiə etməyə qalxmış bir əsgərin taleyindən bəhs edir.

Xalq yazıçısı Elçinin romanlarının Almaniyada yeni nəşrləri

Almaniyada Xalq yazıçısı Elçinin yaradıcılığına marağ gün-gündən artmaqdadır. Bu ilin əvvəllərində ədibin “Baş” romanı alman dilində nəşr olunduqdan sonra, onun yaradıcılığına oxucuların və ədəbi ictimaiyyətin marağı daha da artdı.

Bu günlərdə Berlinin “Pem Verlaq” nəşriyyatı bir-birinin ardınca yazıçının “Ağ dəvə” və “Ölüm hökmü” romanlarını nəşr edib.

Qeyd edək ki, “Ağ dəvə” romanı Qərbi Almaniyada ilk dəfə hələ 1989-cu ildə nəşr olunub və yüksək qiymətləndirilib. “Ölüm hökmü” romanının isə Almaniyada ilk nəşridir. Əsəri alman dilinə Karl Hermann Kiel tərcümə edib. Nəfis şəkildə çap olunmuş kitabın tərtibatçı rəssam Yohn Viliam Vaterhousedir.

Xatırladaq ki, bu, Elçinin Almaniyada nəşr edilmiş sayca altıncı kitabıdır. 1980-ci illərdə yazıçının “Məhmud və Məryəm” romanı nəşr olunub, sonradan həmin roman “XX əsrin məşhur romanları” seriyasından yenidən çap edilib. Hazırda isə ədibin seçilmiş pyeslərindən ibarət kitabı alman dilində nəşrə hazırlanıb.

1918-ci il soyqırımının 100 illiyinə həsr olunmuş elektron toplu

Azərbaycan tarixinin ən qanlı səhifələrindən biri olan 1918-ci il soyqırımının 100 illiyinə həsr olunmuş “Əsrin qan yaddaşı” adlı elektron toplu hazırlanıb. Layihə Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının yardımı ilə “Effektiv Təşəbbüslər Mərkəzi” İctimai Birliyi tərəfindən həyata keçirilib. Tarixi həqiqətlərin dünyaya yayılması məqsədi daşıyan elektron toplu rus və ingilis dillərində yaradılıb.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev 18 yanvar 2018-ci il tarixində “1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında” sərəncam imzalayıb. Sərəncam erməni-bolşevik silahlı dəstələrinin bir əsr əvvəl azərbaycanlılara qarşı törətdikləri cinayətlər barədə həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə daha dolğun çatdırılmasını qarşıya məqsəd qoyur. Dövlət başçısı bu mövzuda çıxışlarında bir məqamı xüsusi vurğulayıb ki, tarixi həqiqətlərin yayılmasında müasir informasiya vasitələrindən, internetin imkanlarından geniş istifadə etməliyə.

Son illər bu istiqamətdə bir sıra layihələr həyata keçirilib. Effektiv Təşəbbüslər Mərkəzinin reallaşdırdığı layihə də bu məqsədə xidmət edir. Layihə üzrə rus (“Кровная память века”) və ingilis (“Blood Memory of The Century”) dillərində tərtib edilən elektron toplu ictimai birliyin azərbaycanlı.org saytında yerləşdirilib.

6 sərbəst

“Euronews” kanalında V Bakı Beynəlxalq Teatr Konfransı haqqında süjet yayımlanıb

“Euronews” beynəlxalq telekanalı Mədəniyyət Nazirliyi, Teatr Xadimləri İttifaqı və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) birgə təşkilatçılığı ilə 5-6 noyabr tarixində Bakıda keçirilən V Beynəlxalq Teatr Konfransı haqqında süjet yayımlayıb. Vurğulanıb ki, “XXI əsr teatr fəlsəfəsi: mövcudluq konsepsiyası” mövzusunda həsr edilən konfransda 40-dan çox ölkədən teatr mütəxəssisləri iştirak edib.

Süjetdə konfrans çərçivəsində “Teatr bu gün və sabah: sənətin global tendensiyaları və inkişafı” mövzusunun müzakirəsi diqqət mərkəzinə çəkilib. Bu kontekstdə Rusiya Teatr Sənəti İnstitutunun rektoru Qriqori Zaslavskinin mövzu ilə bağlı fikirlərinə geniş yer verilib. Rektor teatrın gələcəyi barədə deyib:

“Biz bu gün sabahın, gələcəyin teatrı üçün aktyor və rejissorlar yetişdiririk. Təhsil müəssisəmizdə “Sabah teatrı” laboratoriyaları da fəaliyyət göstərir. Laboratoriyanın himayədarı Oleq Deripaska bir müddət əvvəl Moskva Bədii Akademik Teatrında aktyorlarla görüşərək onlara: “Teatrın gələcəyini necə görürsünüz” sualı ilə müraciət etmişdi. Cavab belə olmuşdu:

“Yeni texnologiya və müasir avadanlıqlarla işləyən aktyor bu avadanlıqlardan asılı vəziyyətə düşməməlidir, əksinə, bu avadanlıqlar insana yeni ideyaların yaradılmasında yardımçı olaraq gələcəkdə aktyorların rolu və dəyərini daha da artırmalı, inkişaf etdirməlidir”.

Q.Zaslavski müsahibəsində bildirir ki, konfransın təşkilatçıları və iştirakçıları çıxışları zamanı bir daha vurğuladılar ki, bu gün teatr sənəti mütləq şəkildə mədəniyyətlərin, millətlərin və tamaşaçı auditoriyasının dialoquna, birliyinə xidmət etməlidir. Teatr sənəti mədəni müxtəlifliyi bir araya gətirərək yaşatmalıdır.

Telekanalda yayımlanan süjetdə həmçinin Beynəlxalq Kukla Teatrları İttifaqı (UNIMA) Kommunikasiya və ictimai

əlaqələr üzrə komissiyasının sədri Katarina Klançnik Kokutarın da fikirlərinə yer verilib. Kukla tamaşalarının əhəmiyyətinə toxunan mütəxəssis bildirib ki, belə səhnə əsərləri vasitəsilə uşaqlar teatr sənəti ilə tanış olurlar: “Bu tamaşaları izləmək uşaqlara daha yaxşı dinləmək, daha diqqətlə izləmək, daha çox oxumaq verdiqləri qazandırır. Festival çərçivəsində Yunanistanın Merlin Kukla Teatrı tərəfindən “Heç kimin torpağı” adlı tamaşa göstərildi. Tamaşa tənha varlığın yalnızlığının tarixçəsi, seçiminin məqsədi, axtarışlarının nəticəsini əks etdirdirdi”.

Katarina Klançnik Kokutar qeyri-adi və çoxplanlı “No Gravity” teatrının konfrans çərçivəsində təqdim etdiyi tamaşadan da söz açıb. Bildirib ki, musiqi, rəqs, sirk elementləri, qeyri-adi xoreografiya və dekorasiya, rəqqasələr, musiqiçilər və ifaçıların bərabər çıxışları tamaşanın əsasını təşkil edirdi. “Rejissor və xoreoqraf Emiliano Pellicari öz axtarışlarında renessans və barokko teatr ənənələrindən ilhamlanaraq 17-ci əsrin “möcüzəli teatr” prinsiplərini əsas götürür. Tamaşanın gur alqışlarla qarşılanması ona işarə idi ki, köhnə ənənələr bu gün də qəbul edilir və dəbdən düşmür”, - deyə UNIMA-nın nümayəndəsi vurğulayıb.

Mətbuat Şurası ilə Mərkəzi Elmi Kitabxana əməkdaşlıq edəcək

Noyabrın 14-də Azərbaycan Mətbuat Şurası ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanası (MEK) arasında əməkdaşlıq haqqında memorandumun imzalanması mərasimi keçirilib.

Sənədi Mətbuat Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Əflatun Amaşov və Mərkəzi Elmi Kitabxananın direktoru Leyla İmanova imzalayıblar.

L.İmanova kitabxananın Dövri mətbuat fondu, burada

saxlanılan qəzet və jurnallar barədə məlumat verib. MEK-in innovativ layihəsi olan Milli Rəqəmsal Yaddaş (MRY) bazasının əhəmiyyətindən danışıq imkanlar vasitəsilə mediaya elmi informasiya dəstəyi verilə biləcəyini diqqətə çatdırıb. Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov qurumun həyata keçirdiyi tədbirlərdən, layihələrdən, medianın mövcud vəziyyətindən danışıb.

Şuranın üzvlərindən “Yeni Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu, “İki sahil” qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə və başqaları memorandumun əhəmiyyətini yüksək qiymətləndiriblər.

Özünü də o çağlarda ki, bu xalqın dini fanatizmlə yaşayan yarından çoxu bu peşəni hələ də “məkruf”-“mürtəd”, fani politizmlə məşğul olan arıdan “bolşesi” isə “proqandist” hesab edirdi. Səhnələrdəki Əbdül əmilər (“Solğun çiçəklər”) “mütrüb”, belələrini fiziki-psixoloji hədəfdə saxlayan əliləpənçəli Əbdülxalq (öz bibisi oğlu Hüseyn Ərəblinskini güllələyən) dayılar “*avb rite*” sayılırdı...

Şərifzadə soyadlı bu korifeyin həyat-yaşam şəərəfadəliyi bütün dövrlərin hər tür iş-peşə səhnələrindəki halallara belə bir fəlsəfə də yaşatmaqda; tez-tez rol dəyişmək sənət səhnəsindəkilərə şən-şöhrət gətirər, həyat səhnəsindəkilərə tör-töhmət! Birincilər haqda: “hər gün bir obraz yaradır” deyərler, ikincilər barədə: “gündə bir rola girir!”. Birincilərin rollarını ədəb-irfan ədibləri yaradır, ikincilərininkini öz xisətləri. Bu “ikinci” rol – siyasət-rəyəsət səhnəsindəkilər tərəfindən oynanılarda isə (elə bu qəhrəmanımızın dövründəki bir dramaturqdan təbdillə desək), “vay şələküm-məəlləküm”!..

Və o “ikili illər”də iki ad...

Hə, əfəndilər! O illərin sənət və şəxsiyyət şəərəfadələrindən olan bu Şərifzadə cəmi ikicə ildə iki adla təltif-“təltif” olunub: 1935-də Xalq artisti, 1937-də “xalq düşməni”...

Hansı ki, dünya səhnəsinin məhəlik brendi Hamlet Azərbaycan səhnəsinə onun qədəmiylə ayaq açıb. Dünya teatrının bu baş monoloğunun - ədəbi-fəlsəfi “Olum, ya ölüm” sual-nidasının ilk səslənişi onun dilindən eşidilib. Və sən demə, 1927-ci ildə baş vermiş bu teatral “ayaqaçdı”nın həyatı-repressial mənzil başına onca, bu antoqonal xitabdakı ikinci kəlmənin “vüsal”ına on bircə il qalırmış...

İstintaq işinin nömrəsi “6453” idi...

Hə, “say”ı yox, “nömrə”si. “Say” – onun yaratdığı obrazları, sənət və şəxsiyyətinə vurğunları, barəsində yazılan məqalə, monoqrafiya, xatirə və amsız qəddarlıqlar altında keçən istintaq günlərini haqq-hesaba alarkən işlənər. “Nömrə” isə, həm də xalq atmacalarından olan “nömrə gəlir” ifadəsinə, bu millətin qaymaqlarının yığılıb ayrınlarılaşdırılması, çiyinlər üstəki ali qafaları məğmun günə qoyub, ora-qçəkic

“uklon”lu muskullardan sərbəst-sərrast yararlanmaq və s. kimi rəsmi-ideoloji nömrələri də assosiasiya edir axı...

Deməli, sənətin “ekvator xətti” əsl şairlərin, siyasətinkisə, ali aktyorların ürəyindən keçir; anormal siyasi dövrənin dəyişimlərində onlar da dilemma qarşısında qalmalı olurlar: “oynayım, ya oynamayım?”. Amma bu deqradasiya, daha çox, sənətin repressiyası kimi anlaşılmamalıdır?

Nəyşə...

Onu qırx dörd yaşını qeyd edəcəyi ərəfədə həbs ediblər. Öz evində qandallayıblar. Mənzilində axtarış aparıb, “ciddidən-ciddi” “əşyayı-dəli”lər tapıblar: “bir ədəd teatr qılıncı”, “iki ədəd teatr tapançası” və: “Əldə olunmuş məlumatlara görə, bir xarici dövlətin xeyrinə casusluq edib”...

Yox, bu adam sadəcə, milliyyətçi, sözüündə-söhbətində siyasi quruluşa yarınmayanlardan imiş. “Əldə edilmiş”

o məlumatlar isə, üç-dörd şarlatan “dildən alınmış böhtanlardan ibarət olub. Nə var-nə var, bu sənətkar Gənəcə kən (1932) iki-üç yol İran konsulluğuna gedib və teatra (xüsusən, Şərifzadə sənətkarlığına) hədsiz sevgisi olan konsül bu truppaları iki dəfə iqamətgahına dəvət edib...

Amma nə olsun, cavab verməlisən!

Lakin, yarı bir ömürdə neçə-neçə bitkin obrazı, həyat və sənət duallığıni ehtiva edən dialoqları, qəlbələri hayıran monoloqlarıyla salonları lərzəyə gətirən bu universal natiq zirzəmilərdə qeyri-adi pantomimliklə susub. Ürəyində yalnız H.Cavidlə M.Müşfiqin əsərlərini, doğal azadlıq düşüncələrini təbliğ etmək “ittiham”ına qol qoyan bu insana ölüm hökmünü (16 oktyabr 1938) imzalayanların bir aya qədər susmaları haqda isə o, güman ki, monodialoglar edirmiş: “-Bəziləri haqda bəzi ifadələrə qol qoyacağın təqdirdə güllələnmə hökmünü dəyişə bilərik. – Mən bilmədiyim bir məsələ, tanımadığım bir kəs haqda heç nə deyə bilmərəm!”. Hə, həmin “əmrə-nömrə”li illər milli mədəniyyətimizi ucaldası ən istedadlıları bir-bir seçib, birər-birər gülləyib-güllələyir, sürgün “sürmə-vəsməli” qaş-gözetmələr, siyasət-sənəd yaradıcılığıni millət-sənət yaradıcılığını üstələyir, “plan-öhdəlik!” bağırən hökumətlə işbirliyinə girmiş zatıqırıq lakeyzadələr bəyzadələri, əslzatları bolşevizm məşininin baqajına qoymaqdan yorulmur, sürtük sitatlar zaldan-zala, milli düşüncəli ali zatlar “padvaldan-padvala” ötürülürd. Deyirlər, onlardan biri (guya R.Axundovun “əksinqilabçı millətçi təşkilata cəlb etdiyi” teatr direktoru) fiziki zərbələrdən necə sustalıbmışsa, müstəntiqin israrla, dönə-dönə soruşduğu “Şərifzadə də?!” sualını sonda yalnız gözəlləri inkar edə bilirmiş...

Həyatdan çox erkən getmiş bu mögikan sənətə daha tez gəlmişdi: Doqquz yaşında! Teatr sənətinə meyilli (Şamaxıda dini tamaşalar hazırlayan) əmisi “Şəbeh” tamaşasındakı əsir qız uşağı rolunu həmin bu qardaşı oğluna tapşırıb və

özü oynadığı Şümür surətini daha canlı yaratmaqçün gözələrində qəzəb, əlində qılınc bu zavallı əsir “qız”ın üstünə necə cumursa, Abbas qışqıra-qışqıra qaçıb, məzlum-müslimə qadınlar arasındakı anasının qucağına atılır. Ancaq o qucaqdan düşüb, on yaşına çatanda (1903) gimnaziyaya daxil olur, məktəbin bütün törən-tədbirlərinin baş qəhrəmanına çevrilir.

Hər dəfə rolda ikən neçə-neçə “yad”ın da ona valideyn məhəbbətilə baxmasından xüsusi zövq alan Abbas o illərdəki bir hadisəni bütün həyat və yaradıcılığı boyu məxsusi bir həyəcanla xatırlayırmış. O “hadisə”nin içində on bir yaşlı Abbas, onun həmin tədbirdə şeir söyləmək arzusunu məmnuniyyətlə qəbul edən bir gimnaziyə müəllimi, bir də - söylədiyi “Şairin ölümü” şeirinə gurlayan alqışlar vardı. “Şeiri söyləyəndə elə bilirdim, dilim ağzımda şişibdir. Bədənim gah qızır, gah soyuyurdu. Ancaq bütün diqqətim şeirin sözlərində, mənə və məzmununda idi. Bu, mənə bir tərəfdən sakit edir, bir tərəfdən daha da coşdururdu. Yavaş-yavaş hiss etdim ki, tamaşaçılardan çəkinmərəm”.

Canında baş verən bu ilk “sənət zəlzələsi”ni 1937-də baş verəsi siyasi vələləyə qədərki hər şeydən - müsbətli-mənfilili hər olaydan daha çox yad edən Abbas hərdən 1902-ci il zəlzələsindən sonra Şamaxıdan Bakıya köç edən atası Mirzə Rəsuldan onu ya ticarətçi, ya çinovnik görmək arzusunu da xatırlayırmış...

...Əcəba, əgər o, xatırladıqları içərisində sonuncu iki peşədən hər hansı birinin ardınca getsəymiş, sonralar onun saysız-hesabsız pərəstişkarları, yüzlərlə yazı yazmış oçerkiçilər, tənqidçilər, teatr-kino mütəxəssisləri, milyonlara oxucu, kino-televiziya tamaşaçıları sənətimizi onsuzmu xatırlamalı olacaqmışlar?!

On beş yaşında Molyerin “Zorən təbib” əsərinin tamaşasında oynadıqı epizodik roldan üç il sonra onu əsl sənətkar kimi təsdiq edən Qacar obrazını yaradıb. Bu ilk böyük uğur, hətta əsərin müəllifi Ə.Haqqverdiyevin onu “Şah Qacarın padşah yaradıcısı!” adlandırması Abbas Mirzədə qətiyyəni arxayınlıq yaratmış. Sənətin “gecə-gündüz”, “vaxt-bivaxt” təyinli axtarışlarını, ləzzət

dolu narahatlıqlarını davam etdirən gənc aktyorun adı müqəddir səhnə ustaları sırasının önələrində yer alır. Teatr tənqidi, neçə-neçə adlı-sanlı sənət xadimi “Abbas Mirzə fenomeni” haqda danışır, məqalələr yazır, fikir bölüşür. Bu fikirlərdən ən ümumşayanı C.Cabbarlıya məxsus: “Abbas Mirzə məktəb görməmiş, sənət və onun üsullarını özü öyrənmişdir. Lakin o, böyük bir talandır. O öz-özünə doğulmuş bir sənətkardır...”

Bu talant roldan-rola inkişaf edib dəyişdikcə, Azərbaycanın böyük teatr odasının ab-havasını da təzələyirmiş. Bu dəyişimi kino sahəsində də reallaşdıracaqmış ki, bundan duyqu düşən milliliyi lillilə, örüşlərini tez-tez dəyişlər onun qarşısını alıblar. Ancaq o, Azərbaycan səhnəsi üçün, bu məbəd-məktəbin davamçıları üçün Otello, Şeyx Sənan, Don Kixot, Karl, Teymur Ağa, Maqbet, Səyavuş, Hamlet, İblis, Dəli Knyaz kimi nümunə-obrazlar qalereyası yaradıb gedib...

Səhnə “özgə”lərini yaşaya-yaşaya özünü unudan bu böyük özgürümüz bu milli sənət-qeyrət yolunun onu “37” doğanağına doğru aparacağıının fərqi-nə vara bilməyib...

Bu qəbil talelər haqda fikirleşəndə, yaxud yazıb-pozanda ayrı-ayrı “zaman”-“dövr” kəsimləri adamin gözündə çox miskinleşir. Lakin, “noolsun”? O qara üvanların qarısına deyilənələr “daldan atılan daş”...

Bu qəbil, bu tip insanlarçün (bir az da “xüsusi”leşdirsek, səhnələrdə cürbəcür “buqələmun” obrazlar yaratmışlarçün) ikuizlü siyasi quruluşlarda yaşayıb-yaratmaq – bütöv bir psixoloji və həyati tragediya!..

Bu kişinin Mərziyə Davudova ilə izdivacından doğulmuş qızı (o repressiyanın “oğlan” çağlarında on iki-on üç yaşlı olan və qorxudan “zadə”ni “ova” ilə dəyişməli olmuş) Firəngiz Şərifova da sonrakı uzun illərdə bu soyadin adına layiq yaşayıb (təbii ki, müdam “ikili”lik məhkumluğunda; sənətdə bədii-teatral ələmlər yaradıb, həyatda real-sosial ələmlər yaşamaqla).

Əcəba, bu qəbil əyləməz atalar çox yaşasaydılar, öz nümunəviliklərilə gör nə qədər millisoyad xanımlar, bəylər yetişdirərdilər...

Bir əsərin tarixçəsi

Yəqin ki, hər bir rəssam hər dəfə əli fırçalı molbert qarşısında dayanıb duyğularını kətan üzərində ifadə etmək istəyəndə özünün bütün məncdlarda ən yaxşı əsərini yaradacağına inanır. Zamanın axarına nəzər salsaq, bu yaradıcı andan doğan möhtəşəm sənət nümunələrinin bir çoxunun Azərbaycan ürvanlı olduğunu görürük. Belə olmasaydı, dünya incəsənətinin "Azərbaycan rəssamlığı" səhifəsi yaranmazdı. Bu mənəvi saxlancdakı əsərlərdə xalqımızın uzaq-yaxın tarixinə, mənəvi dəyərlərinə, mədəniyyət nümunələrinə yüksək sənətkarlıqla bədii münasibət bildirildiyindən, onlar dünən olduğu kimi, bu gün də bizdə qürur doğurur.

İlk eskizləri 1980-ci illərdə yaradılan bu əsərin kartonu 2000-2001-ci illərdə hazırlanmış, sonra isə kətanə köçürülmüşdür. Əsər yalnız 2018-ci ildə tamamlanmışdır. Yaradıcılıq prosesinin bu qədər uzanması isə ilk növbədə kompozisiyanın mürəkkəbliyindən qaynaqlanmışdır. Belə ki, xalqımızın ən gözəl adətlərindən birinin – toyun əhatəli şəkildə tamaşaçıya çatdırılması üçün rəssam 20 səhnəni əhatə edən 333 fiqurdan istifadə etmiş, onlara həm real, həm də obrazlı-bədii tutum vermişdir. Ən maraqlısı isə bu qədər insan obrazını rəssamın həyatdan götürməsidir.

Rəngkarlığımızın ən mürəkkəb kompozisiyalı əsəri

Yəqin ki, milli mədəniyyətimizi şərtləndirən belə sənət incələrinə münasibət gələcəkdə də belə olacaq. Çünki həmin əsərlərdə bizləri duyğulandıran bədii-tarixi və bədii-estetik dəyərlər kifayət qədərdir. Müstəqillik dövrünün bədii hadisəsi sayıla biləcək belə əsərlərdən biri Vəqif Ucatayın "Sevda (Azərbaycan toyu)" adlı rəngkarlıq tablosudur.

Rəssamlarımızın çoxundan fərqli olaraq, o, əsərlərinin məna-məzmun yükünü incəliyinə kimi izah etməyə qadir olan yaradıcılarımızdandır. Odur ki, gəlin, öncə əsərin yaranma səbəblərini onun öz dilindən eşidək: "Düşünməyi hər şeydən çox sevir, bu işi ən sevimli vərdişə çevirən bir insan kimi xalqımızın yüzillər boyu, bu qədər yadellilərin işğallarına, öldürücü, yad etkinsinə uğradığı halda, niyə hələ də yox olmadığı, bir millət kimi öz milli kimliyini itirmədiyi məni həmişə düşündürüb. Bu da səbəbsiz deyil. Mənə görə, xalqımızı milli köklərdən qopmağa qoymayan iki mədəniyyət olayıdır: Bunlardan biri "Toy" gələniyi, bir də "Novruz" bayramıdır. Onların hər ikisi təbiətin yasalalarına uyğun olub, bizim öz düşüncəmizdən yaranmışdır. Bu gələnlərin ikisi də doğul artımla, yenilənmə ilə bağlıdır. Dilimizdəki, xoşbəxtliyin ifadəsi kimi işlədilən "Toy-bayram" sözünün kökü də elə deyilşilməz, danılmaz bu iki olayla bağlıdır. Xalqımız bayram dedikdə ancaq "Novruz"u nəzərdə tutub. Gələnlərin hər ikisi, fəlsəfi, elmi əsaslarının olmasından başqa, görün-tü baxımından da öz gözəlliyi, çoxboyallılığı ilə bir-birinə bən-zəyirlər. Bu olayların hər biri doğanın (təbiətin) yasalalarına əsaslandığından yadlar onları dəyişə bilmədiklər. Bunu belə gördükdə isə həmin gözəl gələnlələri özünüküleşdirmək istədilər. O da alınmadı. Çünki bu gələnlərin yaranmasında başlıca rolu yerli, doğul, coğ-rafi ortam oynayırdı. Bir sözlə, xalqımız özünü doğanın bir parçası saydığından, onu doğuldan ayrı sala bilmədilər. Bu səbəbdən də həyat, doğa durduqca xalqımız öz gələnlərləri ilə birlikdə yaşayırı olacaqdır.

Öncə onların hər birinə ayrı-ayrılıqda tablolar işləmək istəyirdim. "Sevda" (toy) mənim vaxtımı çox aldığından, "Novruz"u çatdırmayacağımı kəsdirib ona toxunmamağı qərara aldım. Yoxsa "Novruz" tablosu yarımçıq qalacaqdı. Bütün gücümü "Sevda"ya verdim. Ancaq bu iki möhtəşəm olayın bir-biri ilə bağlılığını tabloda göstərməyə çalışmışam..."

Ölçüsü bir o qədər böyük olmasa da (172x132 sm), ərsəyə getirilmə zamanına görə yəqin ki, onun Azərbaycanda oxşarı yoxdur, desək, yanılmazıq.

Başqa sözlə desək, çoxsaylı adət-ənənəyə bağlı motivlərə göz qoyarkən, orada rəssamın "rejissorluğu" – incəliklə idarə etdiyi səhnələrin iştirakçılarının əksəriyyətinin Azərbaycanda tanınan şəxsiyyətlərdən ibarət olduğunu görmək mümkündür.

Etiraf edək ki, Vəqif Ucatay toyun fəlsəfi, mənəvi və əxlaqi dəyərini və əhəmiyyətini toyqabağı yaşanan müxtəlif mərasimlərin zənginliyində və gözəlliyində əyaniləşdirməklə bütünlükdə xalqımızın dünyaya yeni insanın gəlişinə uzanan "yol" kimi düşündüyü bu gözəl adətimizi "Göy"ün

"Yer"ə sevgisinin nəticəsi kimi təqdim etməklə, bədii-mənəvi tutumu ölçüyəgəlməz olan sənət incisi yaratmağa nail olmuşdur. Əgər qədim türklərin dünyanın üç – yərüstü (işıqlı) və yeraltı (qaranlıq) dünya, eləcə də göylər (mənəvi ucalıq) dünyası şəklində mövcudluğuna inamını bu gün xatırlamalı olsaq, onda müəllifin kompozisiyanın bədii-fəlsəfi tutumunda "üçlük sistemi"ndən istifadə etməsini, təsvirə gətirilən hər şeydə, eləcə də insanların sayında üç rəqəmini əsas götürməsinə məntiqli saymaq olar. Belə ki, kompozisiyada üç rəqəmi özü qədər, üç kərə təkrarlanmaqla böyük say əmələ gətirir. Ona görə də buradakı adamların sayı 333-dür. Dədə Qorqud obrazı ilə başlanan kompozisiyada onun və mərkəzdəki ailənin

təsvirindən başqa qalan bütün insanların hamısı kiçik ölçüdə təqdim olunmuşlar. Bu da insanların Tanrı qatında bir olmalarına işarədir...

Əsərin süjet xətti "Bulaq başında" ağı atlı oğlanın doqquz qızdan birini bəyənməsi səhnəsi ilə başlayır. "Elçi", "Nişan", "Qız evinə oğlan evindən xərc apararlar", "Qız toyu" (parçakəsd), "Xınayaxdı", "Toya hazırlıq", "Gəlin otağının bəzədilməsi", "Bəyin şərefinə gülüş", "Ata evindən ayrılma", "Gəlin faytonunun qarşısının kəsilməsi", "Gəlinin oğlan evinə gətirilməsi", "Qovuşma", sonda isə yeni "Ailə" (ata, ana, övlad) səhnələri ilə davam edərək başa çatır. Burada əsas səhnələrlə yanaşı, bunları bir-birinə bağlayan səhnələr də verilmişdir. Bu səhnələr əsərin süjet xəttinə uyğun olan, məna-məzmun tutumunun açımına yardım edən, onu daha da zənginləşdirən səhnələrdir...

İnanmaq olar ki, milli rəngkarlığımızın ən mürəkkəb kompozisiyalı bu əsəri nüfuzlu muzeylərimizin birində yer alacaq və tamaşaçılarına estetik zövq qaynağına çevriləcəkdir.

Əlavə edək ki, "Sevda (Azərbaycan toyu)" əsərinin məhz Vəqif Ucatayın fırçasından çıxması heç də təsadüfi deyil. Belə ki, hələ tələbəlik illərindən milli-tarixi mövzulara ("Doğmalıq", 1978; "Nizami işığında", 1987) müraciəti ilə həmkarlarından fərqlənən rəssam, bu günə kimi bu yöndə bir-birindən maraqlı əsərlər ("Şuşalı qaçqın qızın taleyi", 2010; "Şərəfli insanlar", 2011), o cümlədən Qarabağ hadisələri ilə bağlı çoxsaylı qrafik lövhələr ərsəyə gətirmişdir.

İ.Y.Repin adına Sankt-Peterburq Rəssamlıq Akademiyasının məzunu olan Vəqif Ucatay hazırda Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında və onun nəzdindəki Rəssamlıq Kollecinə çalışır, yetişməkdə olan gənc nəsrlə təsviri sənətin sirlərini öyrədir.

Ziyadxan ƏLİYEV
Əməkdar incəsənət xadimi

da çəkilir, cizgi filmlərinin ("Şirin nağıl", "Karlson") səsləndirilməsində iştirak edir.

O, uşaqlardan kəsələrlə məktub alırdı. Ünvən isə qısa idi: "Televiziya. Valya xalayə". Uşaqları çox sevirdi, dünyasını dəyişəncən həmin məktubları qutularda saxlayırdı. Tanınmış teleaparıcı ikinci dəfə SSRİ-nin ABŞ-da səfiri olan Yuri Vinogradovla ailə həyatı qurur. 60-cı illərin axırlarında ailə Nyu-Yorkda yaşamalı olur.

Vətənə döndükdən sonra o, televiziya, sevimli işinə qayıdır. Baxmayaraq ki, maddi cəhətdən işləməsinə heç ehtiyac da yox idi. İşə, peşəsinə qəlbənə bağlı olsa da, həyatda bəxti gətirmir. Bir neçə ildən sonra bu evlilik də bitir.

1986-cı ildə "Sevgi bəyannaməsi" (tərcümeyi-hal) adlı kitabını çap etdirən SSRİ Xalq artisti məşhurluğun zirvəsində idi. Amma qarşıda onu həyat dramı gözləyirdi.

90-cı illərin ictimai-siyasi qarışıqlığında televiziya da çox şey, eləcə də dəyərlər dəyişir. V.Leontyevanın uşaq verilişləri bağlanır. Oğlu Dmitrinin təkidilə Moskvadakı evini satıb, Ulyanovsk vilayətinə – qohumlarının yanına köçməli olur. Teleekranda milyonlarla uşağın sevimlisi olan bu insan doğma oğlundan bu sevgini görə bilmir. Bütün bunlar ona çox pis təsir edirdi...

Televiziya keçirdiyi illəri ömrünün ən bəxtəvər çağları sayan Valentina Leontyeva 20 may 2007-ci ildə dünyasını dəyişir.

Səbinə ƏLİBALAQIZI

TƏQVİM

17-19 noyabr

Azərbaycan

17 noyabr Azərbaycanda Milli Dirçəliş Günüdür. 1988-ci il noyabrın 17-də ermənilərin Qarabağa iddialarına və azərbaycanlı əhalinin Ermənistandakı tarixi yurdlarından deportasiyasına etiraz olaraq Bakıda fasiləsiz mitinqlər başlayıb. Dekabrın 4-dək davam edən mitinqlər ölkədə milli dirçəliş hərəkatına təkan verib. 1992-ci ildə 17 noyabr Milli Dirçəliş Günü elan edilib.

17 noyabr 1906 – Dünya şöhrətli xalqçağı alim, dekorativ sənət ustası, Xalq rəssamı Lətif Hüseyn oğlu Kərimov (1906 - 9.9.1991) Şuşada anadan olub. Onun təşəbbüsü ilə 1972-ci ildə Bakıda Xalça Muzeyi təşkil edilib.

17 noyabr 1990 – Naxçıvan MSSR Ali Məclisinin yeni seçilmiş tərkibdə ilk iclası keçirilib. Məclisin qocaman deputatı Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasda tarixi qərarlar qəbul edilib: Ali Məclisdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağı qaldırılıb, muxtar respublikanın adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılıb.

17 noyabr 2006 – Xalq artisti Gülşən Ağadadaş qızı Qurbanova (19.12.1950 - 2006) vəfat edib.

18 noyabr 2000 – Bəstəkar, Xalq artisti Emin Sabitoğlu (Mahmudov; 2.11.1937 - 2000) vəfat edib.

19 noyabr 1915 – Bəstəkar, tarzən Hökümə Yusif qızı Nəcəfova (1911-2002) Bakıda anadan olub. "Kaş ki, gözəl olmayaydım", "Ceyran balası" və s. populyar mahnıların müəllifidir.

19 noyabr 1935 – Dilçi alim, professor Zemfira Nadir qızı Verdiyeva (1935-2010) anadan olub.

Dünya

17 noyabr Beynəlxalq tələbə günüdür. Çex tələbələrin faşizm işğalı əleyhinə çıxışının (28 oktyabr 1938) ildönümü münasibətilə 1946-cı il noyabrın 17-də Praqada keçirilən beynəlxalq tələbə konqresində təsis edilib.

17 noyabr 1895 – Rus filosofu, incəsənət nəzəriyyəçisi Mixail Baxtin (1895-1975) anadan olub.

17 noyabr 1942 – Amerika rejissoru, ssenarist və prodüser Martin Skorseze (Martin Marcantonio Luciano Scorsese) anadan olub. Filmləri: "Taksi sürücüsü", "Pulların rəngi", "Qəzəbli öküz", "Satqınlar" ("Oskar", 2007) və s.

18 noyabr 1786 – Alman bəstəkarı və musiqişünası Karl Maria fon Veber (Carl Maria von Weber, 1786-1826) anadan olub.

17 noyabr 1787 – Fransız rəssamı, fotoqrafiyanın yaradıcılarından Lui Jak Mande Dager (Louis Daguerre, 1787-1851) anadan olub.

18 noyabr 1927 – Rusiya kinorejissoru, SSRİ Xalq artisti Eldar Aleksandroviç Ryazanov (1927 - 30.11.2015) anadan olub. Filmləri: "Karnaval gecəsi", "Avtomobilənd qorun!", "Qərribə təsadüf və ya həmişə təmizlikdə", "İşdə məhəbbət macərası", "İki nəfər üçün vağzal" və s.

19 noyabr 1528 – İntibah dövrünün italyan rəssamı Paolo Veroneze (Paolo Veronese-Cagliari; 1528-1588) anadan olub.

19 noyabr 1711 – Rus alim, şair, müasir rus ədəbi dilinin banisi Mixail Vasilyeviç Lomonosov (1711-1765) anadan olub.

19 noyabr 1900 – Alman yazıçısı, incəsənət və ədəbiyyat nəzəriyyəçisi Anna Zegers (Anna Seghers - əsl adı Netty Reiling, 1900 - 3.6.1983) anadan olub.

19 noyabr 1903 – Baletmeyster və pedaqoq, SSRİ Xalq artisti Asaf Mixayloviç Messerer (1903-1992) anadan olub.

Hazırladı: Vüqar ORXAN

Afişa

17-20 noyabr

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı (Nizami küç. 95)			
17 noyabr	A.Adan - "Jizel" (balet)		19.00
18 noyabr	L.Vaynşteyn - "Zoluşka" (opera)		19.00
Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı (Füzuli meydanı 1)			
17 noyabr	M.F.Axundzadə - "Sərgüzaştı-vəzir-xani-Lenkeran" İ.Əfəndiyev "Boy çiçəyi"		19.00
18 noyabr	Xalq nağılı - "Biri var idi, biri yox idi" Y.Polyakov - "Sınıf yoldaşları"		19.00

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrı (Zərifə Əliyeva küç. 8)			
17 noyabr	Ü.Hacıbəyli - "O olmasın, bu olsun" Ə.Səmədi - "Toya bir gün qalmış"		12.00 19.00
18 noyabr	V.Ulanovski, V.Orlov - "Qızıl cücə" (rus dilində) Rus xalq nağılı - "Qoğalın macarası" (rus dilində) F.Qarayev, S.Bekket - "Qodoun intizarında"		12.00 15.00 19.00
20 noyabr	Ü.Hacıbəyli - "O olmasın, bu olsun"		19.00

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı (Xaqani küç. 7)			
17 noyabr	V.Reznikova - "Durna balığının əməri ilə" E.Lonesko - "Mərasim"		12.00 19.00
18 noyabr	Y.Polyakov - "Xalam bundu"		19.00

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı (Nizami küç. 72)			
17 noyabr	C.Svift - "Qulliver Cirtəndarlar ölkəsində"		12.00
18 noyabr	H.X.Andersen - "Çirkin ördək balası"		14.00
19 noyabr	C.Rodari - "Çipollino" (rus dilində)		16.00
20 noyabr	P.Culliford - "Şirilər"		16.00

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı (Neftçilər pr. 36)			
17 noyabr	Ş.Perro - "Qırmızıpapaq"		
	Rus xalq nağılı - "Qoğal" (rus dilində)		
18 noyabr	Rus xalq nağılı - "Turp"		12.00
	C.Rodari - "Çipollino" (rus dilində)		14.00
19 noyabr	S.Marşak - "Pişiyin evi"		16.00
	Azərbaycan xalq nağılı - "Səngülüm, Məngülüm"		18.00
20 noyabr	L.Bomon - "Gözəl və Bədhəybat"		
	Rus xalq nağılı - "Qoğal" (rus dilində)		

Yuğ Dövlət Teatrı (Neftçilər prospekti 36 - Kukla Teatrının binası)			
17 noyabr	G.Dumbadze - "Məşşər günü"		19.00
18 noyabr	O.Fikrətoğlu - "Fəna"		19.00

Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrı (Azadlıq pr. 10)			
17 noyabr	B.Əhmədli - "Ağbığllar"		18.00
18 noyabr	"Underground"		18.00

Heydər Əliyev Sarayı (Bülbül prospekti 35)			
17 noyabr	"Tataristanın "Molçı i tantsuy" uşaq teatrının "Dəfnələr adası" tamaşası"		19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası (İstiqlaliyyət küç. 2)			
20 noyabr	Xalq yazıçısı İsa Muğannanın 90 illiyinə həsr olunmuş tədbir		19.00

"Gecəniz xeyrə qalsın, balalar!"...

Milyonların sevimlisi olsa da, həyatda bəxti gətirməmişdi

Öndüki orta və yaşlı nəslin uşaqlıq xatirələrində "Valya xala" kimi qalıb. Sovetlərin Mərkəzi televiziya-sında təkca uşaqların deyil, böyüklərin də maraqla izlədiyi "Gecəniz xeyrə qalsın, balalar", "Nağıl qonaqlığında", "Zəngli saat", "Bacarıqlı əllər" kimi məşhur verilişlərin aparıcısı, Dövlət mükafatı laureatı, SSRİ-nin Xalq artisti Valentina Leontyeva 1923-cü ildə Leningradda (Sankt-Peterburq) anadan olub. Ata-anası incəsənətdən uzaq sahədə – mühasib işləyirdi. Amma dayısı Vladimir Şuko me-mor, həm də teatr sənətçisi idi.

Uşaq yaşlarından incəsənətə həvəs göstərən Valentina teatr dərnəyinə yazılır. Orta məktəbi bitirib gələcəklə bağlı böyük arzularla yaşayarkən müharibə (1941) başlayır. Bir müddət blokadaya alınmış şəhərdə qalır. Valentina könüllü olaraq xəstəxanada çalışmağa başlayır. Lakin həmin ağır günlərdə atası dünyasını dəyişir, o, anası və bacısı ilə Ulyanovsk vilayətinə evakuasiya olunurlar.

Valentina 1944-cü ildə D.İ.Mendeleyev adına Kimya-Texnologiya İnstitutuna daxil olsa da, orada oxumur. Xəstəxanada işləyərkən, 1948-ci ildə Stanislavski adına opera-dram

studiyasını bitirir. İki il Tambov Dram Teatrında işləyir. Orada rejissor Yuri Rişarla tanış olur, onunla ailə qurur. Yuri Moskvada radioda rejissor işlədiyinə görə Moskvaya köçür. Lakin bu evlilik uzun sürmür, dörd il sonra ayrılırlar. V.Leontyeva 1954-cü ildə müsabiqədən keçərək evvelcə televiziya rejissor köməkçisi, sonra isə direktor işləməyə başlayır. Maraqlı verilişləri ilə həminin sevimlisinə çevrilir. O, Mərkəzi televiziya SSRİ-nin Xalq artisti adına layiq görülmüş yeganə qadın direktor-məsləhətçi olur. Hərden filmlərdə ("Vitrinin arxasında", "Şimal rapsodiyası") xırda rollara

Bu sıraya Qətrın paytaxtı Doğanın İslam İncəsənəti Muzeyində saxlanılan Şirvanşah I Xəlilullahə məxsus dəbilqə, London, Luvr, Metropoliten kimi məşhur muzeylərdə qorunan toqqalar, məişət və sənət nümunələri daxildir.

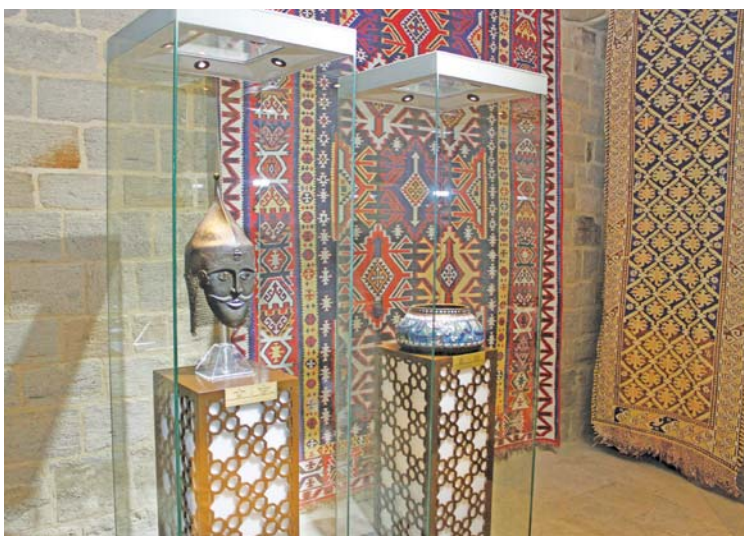
Ermitajda (Sankt-Peterburq) qorunan lüleyin həmin guşənin ən gözəl nümunəsidir desək, yanlışdır. Şərq dünyasında şədevr əsər sayılan bu məişət əşyası bürüncdən tökmə üsulu ilə hazırlanıb və bütünlüklə nəbəti ornamentlərlə bəzədilib. Ustanın məharəti ondadır

“Dünyada sülh sənin gücünlə bərqərar olacaq”

Sərginin ən maraqlı eksponatları isə, fikrimizcə, İstanbul Əsgəri Muzeyindən gətirilmiş dəbilqələr və zirehli geyimləridir. Qeyd edək ki, Orta əsrlərdə Şirvan ərazisində metalışləmə sənəti inkişaf etmişdi. Hətta mənbələrdə qeyd olunur ki, Əmir Teymur Şirvandan keçəndə buranın ustalarının düzəltildiyi zirehli geyimlərə valeh olaraq özünə bir dəst geyim alır. Şirvanşah Fərrux Yasarın zirehli geyim kolleksiyası olduğu haqda da mənbələrdə bildirilir.

Şirvanşahlar dövlətinə aid eksponatlar bir sərgidə

Dünya muzeylərindən gətirilən nümunələr dövlətçilik tariximizi, mədəni zənginliyimizi nümayiş etdirir

İqtisadi qüdrəti, hərbi tarixi, mədəniyyəti, məişəti burada cəmlənib sanki. Hər bir eksponat bizə uzaq keçmişdə yaşayan ulularımızın həyat tərzindən, həmin dövrün ab-havasından xəbər verir. Sərgidə təqdim edilən Şirvanşahlar dövrünə aid numizmatika nümunələri sırasında dünyada 3 nadir nümunədən biri hesab olunan sikkələrə rast gəlirik. Daha maraqlı bir guşə Şirvanşahlar dövrünə aid tarixi abidələrin maketlərindən ibarət olan hissədir ki, burada bu günümüzə kimi qorunub saxlanılan və eyni zamanda fotolarda yaşayan, lakin müharibələr zamanı dağıdılan abidələr öz əksini tapıb.

Səfəvilər hakimiyyətə gəldiyi zaman döyüşlərin gedişində Şirvanşahların talan olunmuş varidatı Təbrizə aparılır. 1514-cü ildə Çaldıran döyüşündə Osmanlı hökmdarı Sultan Səlimlə döyüşdə məğlub olan Səfəvilərin tarixi mədəni irsi bu dəfə də Təbrizdən İstanbula daşınır. Ona görə də bu gün Şirvanşahlar dövlətinin sarayına aid əşyalar, zəngin saray kitabxanasının əlyazmaları Türkiyənin arxiv və kitabxanalarında qorunub saxlanılır.

Sərgidə dünya muzeylərində qorunan Şirvanşahlar irsinə aid olan sənədlər və müxtəlif eksponatların 3D holoqrama nümunələri də diqqəti çəkir.

dövrde insanların mənəvi dünyasını, onların fədakarlığını ifadə etmək baxımından qiymətli nümunədir.

Tuncdan tökülmüş qazan isə Böyük Britaniya muzeyində qorunur. Əşyanın üzərindəki naxışlar xüsusi maraq doğurur. Bu qazanın digər bir nümunəsi isə Gürcüstan Dövlət Muzeyindən sərgiyə gətirilərək nümayiş olunur.

Keyqubada aid zirehli geyim də İstanbul Əsgəri Muzeyindən gətirilib. Çox yaxşı qorunub saxlanılan geyimin üzərində Quran dəyərləri yazılıb.

P.S. Sərgidə gözoxşayan daha bir nümunə isə zinet əşyasıdır. Şirvanşahlara aid bu yeganə zinet əşyası haqqında isə ayrıca bir yazıda məlumat verəcəyik.

L.AZƏRİ

Slovakiyalı qonaqlar Qobustan qoruğunda olublar

Slovakiyanın Baş naziri Peter Pellegrinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə səfər gedişində tarixi-mədəni irs məkanları ilə də tanış olub.

Baş nazirin müavini və maliyyə naziri Peter Kazimir və onu müşayiət edən şəxslər noyabrın 14-də Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğunu ziyarət ediblər.

Qonaqlar əvvəlcə qoruğun ərazisində yaradılmış muzeydə nümayiş etdirilən eksponatlara baxıblar.

Qobustan Milli Tarixi-Bədii Qoruğunun direktoru Vüqar İsayev məlumat verib ki, Qobustan qayaüstü rəsmləri açıq səma altında qoruq-muzey kimi dünyada böyük şöhrət qazanıb. Bu maddi mədəniyyət nümunələri eramızdan əvvəl təxminən 20 min illik dövrü əhatə edir. Qobustan qayaüstü rəsmləri dünyada bu tipli abidələrdən ən zəngindir. Qoruq ərazisində alimlər tərəfindən 6 mindən çox qayaüstü təsvir, 20 mağara və yaşayış yeri, 40 kurqan aşkar edilib və öyrənilib.

Qeyd edilib ki, Qobustan Milli Tarix-Bədii Qoruğundakı nadir qayaüstü rəsmlərin geniş təbliğinin xüsusi əhəmiyyətini nəzərə alan dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin sərəncamı ilə qoruq muzeyi üçün ən müasir standartlara uyğun bina tikilib.

Nümayəndə heyətinin diqqətinə çatdırılıb ki, dünya əhəmiyyətli tarixi abidə olan Qobustan qoruğu 2007-ci ildə UNESCO-nun Mədəni İrs Siyahısına daxil edilib.

Qədim insan məskəni ilə tanışlıqdan sonra qonaqlar ərazidə aparılmış tədqiqat işləri ilə də maraqlanıblar və qoruqdan xoş təəssüratla ayrılıblar.

Dünya kinosundan hansı filmləri bəyənirsiniz?

BBC teleradio yayım şirkəti bu sualla kino sahəsində maraqlı sorğu keçirib. Belə ki, şirkət dünya kinosunun bu günə kimi ərsəyə gəlmiş, qeyri-İngilisdilli ən yaxşı filmlərini müəyyən etmək üçün 43 ölkədən olan 209 kino tənqidçisinə müraciət edib. Onların hər biri bəyəndikləri 10 filmi qeyd ediblər.

Siyahıda daha çox yer alan filmlərdən 100-ü seçilib. Buraya 24 ölkədən 19 dildə 67 rejissorun filmi daxildir. Onlardan 27-si fransız, 12-si Çin və 11-i isə İtalyan və Yapon dilindədir.

Film tənqidçilərinin 94-ü qadın olsa da, ilk 100-ə daxil olan filmlərin ancaq dördü qadın rejissora məxsusdur. Siyahıda ilk yerdə Yapon rejissoru Akira Kurosavanın 1954-cü ildə çəkdiyi "Yeddi samuray" filmidir. Maraqlısı odur ki, dünyanın hər yerindən olan tənqidçilər bu filmi siyahısına daxil etsə də, altı Yapon tənqidçisinin heç biri onu qeyd etməyib.

LALƏ

“Yaxın mədəniyyətlərimiz sayəsində bu çətinlikləri aşmağı bacarmışıq”

Moskvada “Tarix və mədəniyyət kontekstində Türkiyə və Rusiya” adlı panel təşkil olunub

Noyabrın 13-də Moskvada Yunus Əmrə İnstitutu Türk Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı, Türkiyənin Rusiyadakı səfirliyinin dəstəyi və Türk Hava Yollarının dəstəyi ilə “Tarix və mədəniyyət kontekstində Türkiyə və Rusiya” adlı panel düzənləndi.

Tədbirdə Türkiyənin Rusiyadakı səfiri Hüseyn Dirioz, Yunus Əmrə İnstitutu Türk Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri Ömər Özkan, Türkiyənin tanınmış tarixçisi, professor İlber Ortaylı, məşhur rusiyalı türkoloq Dmitri Vasilyev, elm və mədəniyyət nümayəndələri, mətbuat təmsilçiləri, tələbələr iştirak edirdi.

Səfir H.Dirioz öz çıxışında Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin hər keçən gün daha irəli nöqtələrə gətirdiyini vurğulayaraq “Mədəniyyət sahəsində münasibətlərimiz barədə də eyni fikirləri ifadə edə bilərik.

O üzdən belə panellər bizim üçün önəmlidir”, - deyə əlavə etdi. Diplomat İlber Ortaylı və Dmitri Vasilyevə bu tədbirə qatıldığını görə minnətdarlığını bildirdi. Sonra növbə ilə kürsüyə qalxan iki görkəmli elm adamı Türkiyə-Rusiya əlaqələrindən bəhs etdilər.

İlber Ortaylı öncə Rusiya və Türkiyə arasında barış və əməkdaşlığın bütövlükdə region üçün əhəmiyyətini vurğuladı. Türkiyənin Sovet İttifaqı ilə heç bir zaman savaşı vəziyyətində olmadığını xatırladan tarixçi dedi: “Birinci Dünya müharibəsindən ayrı-ayrı cəbhələrdə

çıxmağımıza baxmayaraq, o zaman səhiyyə, təhsil, nəqliyyat və s. sahələrdə əməkdaşlıqda əhəmiyyətli irəliləyiş əldə etdik. Araya İkinci Dünya müharibəsi girməsəydi, bu proses daha da inkişaf edə bilərdi”.

Rusiya Elmlər Akademiyası Şərq Tarixi İnstitutunun tarix bölümünün rəhbəri Dmitri Vasilyev də öz çıxışında iki ölkə arasında münasibətlərin tarixinə toxundu. O, Rusiya tarix boyunca ən qabiliyyətli diplomatlarını Türkiyəyə göndərdiyini əsdlədi: “Rusiya və Türkiyə arasında əlaqələr nə zaman yaxşılaşırsa, bu, Avropa ölkələrini narahat edirdi. Əlaqələrin pozmaq üçün Rusiyada və Osmanlıda təxribat xarakterli addımlar atılırdı. Ancaq həm Rusiya, həm də Türkiyə bir-birlərinə son dərəcə yaxın mədəniyyətləri ilə bu çətinlikləri aşmağı bacarmışlar”.

Çıxışlardan sonra tarixçilərə suallar verildi. Sonra səfir Hüseyn Dirioz hər iki professorla xatirə plaketini təqdim etdi.

**Mehparə SULTANOVA
Moskva**

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Moskva pr, 1D.
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-57-72 (redaktor)
530-34-38 (məsul katib)
430-16-79 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisensiya № AB 022279

İndeks: 0187

“Mədəniyyət” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5178

Sifariş: 3459

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir.

Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.